

-NAPRA

gnap este Bécsben
ettét nézett végig
ázában. A darab-
magyar származásu
szerepet. Chaplint
cióban részvételét
intézték a közön-
szinpadon a szí-
képezte magát.

trőrszt arra kény-
El Sol alapítóját,
tokában lévő rész-
A papírtrőrszt át-
rchista érzelmi fő-
ett ki a lap élére.
társai is odahagy-

egységesítésének ma-
feleven évvel ezelőtt
a széttagolt olasz
Emanuel felvette az
va címet.

gol církölöt, amely
szénfűtéses hadi-
ból Pennbrokkeba
megkezdtek lesze-
őskavaként fog-
církölő arról volt
áboru kitörésének
ett egyik angol csa-
ője az Eszaki ten-
ngol flottaegységek
zett el német bu-
jelzéső tengeralatt.

ontonban egy far-
zötven dollár érte-
talált, amellyel az
arnázták. Kétsége-
aligha volt ennél

i környékén värhe-
Ugyanígy eső volt
nyékén is. Az eső
rai szálló portartal-

zaka 73 éves korá-
bíboros, az ismert
és Olaszország ki-
len ősz híve. Maffi
el ezelőtt az olasz
óta bíboros és az
nd nagykeresztése.

i társaság egyik
t nyitott. A szoká-
vül felszolgálnak a
k számára szolgáló
utyáknak, „akik”
a ahhoz, hogy gaz-
ból étkezzenek.

követelő egyenlőség
szervezet határozati-
osszu szoknya divat-
en.

portegyesület király-
nem folyó hó 21-én,
kezdettel teastelety
gokat ezuton hívja

mányos előadás. A
yos előadássorozatá-
szerdán este 8 órai
nkások Otthonában
nus” címen Salamon
ró tart előadást. Ben-
ró tart előadást. Ben-
ró tart előadást. Ben-

feketehimlőjárvány
l jelentik: London
ületében feketehim-
A súlyos betegség
nem minden évben
fővárosban, de ed-
esetben megaka-
A főnehézséget az
ban nem kötelező a
zatos akadályt a jár-
állítani nem lehet.
őlag erősebb az elő-
ál.

XIV. ÉVF. • 64. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
március 19 Csütörtök
5691 ÉV Niszan 1

Uj Kelet az egyetemes
és bánáglai népdalok
napilapja H. e. 8.
Dikkelnk utánnymos
ferrás megjelöléséve.
meg

Késiratokat nem küldünk vissza
megőrzésükre nem vállalkozunk

Taxa postal
platite in nume.
No. 224.716-92.

UJ KELET

BUDAPEST

ESZÉD POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
uoca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa aszerint
vételnek fel

Fischer és Cotiga

Ez a két név korántsem egy társas
céget jelent. Sőt ellenkezőleg: Cotiga
is más és Fischer is más. A két külön
utakon járó fiatalember neve közé az
„és” kötőszócska csak a bukaresti pá-
lyaudvaron került, ahol Cotiga is,
Fischer is levett kalappal álltak egy-
mással szemtől szemben. Cotiga háta
mögött a román diákok sorakoztak fel,
míg Fischer köré a kisantant-kongressz-
szusra érkezett csehszlovák diák-delegá-
ció sereglett. Milyen szép dolog az,
ha elnökök így levett kalappal szemtől
szembe találkoznak néha nagyvárosok
pályaudvarán és kellemes szavakkal
köszöntik egymást valamilyen kongressz-
us alkalmából.

Ilyen kellemes szavakkal köszöntötte
Cotiga, a román delegáció elnöke, aki
mellékesen a vasgárda egyik vezető
egységére is, párgai kollégáját,
Fischert, aki a kisantant diákkongressz-
szusra Bukarestbe érkezett száz cseh-
szlovák diákfiú és diákleány vezetője.
A sablonos üdvözlő szavak után Cotiga
többek között ilyen fölöttébb kellemes
dolgokat mondott: „A román diákság
legfőbb életcélja az antiszemitizmus s
a zsidók elleni küzdelem jegyében
nyújtunk testvéri jobbot csehszlovák
diáktársainknak.” Erre a kellemes sza-
vakra akkora csend lett a bukaresti
pályaudvaron, hogy még a kerekék za-
katolását is meg lehetett hallani, a
száz csehszlovák fiú és leány összené-
zett, Fischer elnök pedig azzal nyug-
tázza az üdvözlő beszédet, hogy elfelejt-
ett kezét nyújtani bukaresti elnöktár-
sának. A két diákdelegáció hosszú or-
ral bandukolt be a pályaudvarról a vá-
rosba.

Nyilván valami baj történt az üd-
vözlőbeszéd körül. Ugyanis Fischer or-
vostanhallgató, a csehszlovákiai delegá-
ció vezetője véletlenül zsidó. Ez pedig
alighanem nagy baj, hiszen már hiva-
talanosan jelentik a fővárosi lapok, hogy
a kisantant bukaresti diákkongresszusa
végelegesen elmarad. Két nagy csapás
érte tehát a bukaresti nemzetközi
diákkongresszust. A kisebbik az, hogy
a jugoszláv delegáció Belgrádban vaia-
mi miatt összezördült a hatóságokkal,
nyilván szabadjegy, vagy utlevél-diffe-
renciák miatt és el sem jutott Bukar-
restig. Ezt még ki lehetett volna vala-
hogy birni. A csehszlovák és a román
delegáció megtarthatta volna a jugo-
szlovák nélkül is a kongresszust. A sze-
renésétlenség azonban mindig csóttól
jön és lehet-e nagyobb csapást elkép-
zelní, mint azt, hogy egy bukaresti
diákkongresszusos csehszlovák társel-
nökét Fischernek hívják és ráadásul
még zsidó is legyen. Ennyi csapás alatt
hogyné roskadt volna össze a szépen
elképzelt kongresszus egész épülete.
Már csak azért is össze kellett roskad-
jon, hiszen Cotiga is mást képzelt el a
kongresszusról és Fischer is mást. Ak-
kora hidat pedig még elgondolni sem
lehet, amely ezt a nagy is kétféle el-
képzelést csak úgy egyszerűen össze-
tudná kötni.

Minek tagadjuk, mi vártuk a legtü-
relmetlenebbül ezt a kongresszust és
nekünk fáj a legjobban, hogy elmaradt.
Hiszen diákkongresszus minden esztén-
dében van Romániában és őszintén
szólva, ezeket az évről-évre megismét-
lődő kongresszusokat nem szoktuk tul-
ságosan türelmetlenül várni. Kisantant
diákkongresszus azonban annál ritkáb-

Egy nap alatt keresztülhajszolta a kormány a képviselőházban
és a szenátusban a kölcsönkonvenciót

A parlament ratifikálta a kölcsönt, amelynek feltételeit az összes ellen- zéki vezérek élesen támadták

A kamara 168 szavazattal 18 ellenében szavazta meg a kölcsönt

Popoviciu egyelőre csak szabadságra ment

Bucuresti-Bukarest, március 18. (Az
Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma
délelőtt tárgyalta a kölcsönrel kapcsolta-
tos törvényjavaslatokat. Fél 11 órakor
nyitotta meg Pop-Cicio az ülést, mire
Mironescu mint helyettes pénzügymin-
iszter törvényjavaslatot nyújtott be a
pénzügyminisztérium részére folyósi-
tandó rendkívüli hitelről.

Ezután a kölcsönjavaslatok kerültek
sorra.

D. R. Ioanitescu előadó felolvasta a
pénzügyi bizottság javaslatát és jelen-
tést, kérve annak elfogadását.

„A kormánynak nincsen mit
titkolnia”

Mironescu miniszterelnök kéri a ka-
marát, szavazza meg a mai nap folya-
mán az összes benyújtott javaslatokat,
mert a legsürgősebb teendő azoknak
azonnali ratifikálása. Jó lelkiismerettel
állítja, hogy a kormány minden lehe-
tőt elkövetett a kölcsön minél előnyö-
sebb feltételeinek kivívására és az
adott körülmények között többet és
jobbát elérni nem lehetett. Románia
presztízse megerősödvé került ki ezek-
ből a tárgyalásokból. Kéri a kamarát,
hogy igazolja szavazatával a kormá-
nyak az ország érdekében kifejtett mun-
kásságát. Nem akar senkit sem meg-
győződéséről eltántorítani és azok,
akik úgy találják, hogy a kölcsön nem
megfelelő, kövessék meggyőződésüket.
Nem áll azonban az a vád, hogy titkos
megállapodások is vannak. A kormá-
nyak nincsen mit titkolnia és az összes
szerződéseket, úgy ahogyan létrejöttek,
a parlament elé terjesztette.

Támadják a javaslatot

Dr. Lupu élesen bírálja a javaslatot
és kérdezi, miért kellett a kormá-
nyak külföldön kölcsönért házalnia, mi-
ért nem fordult a román bankokhoz,
amelyek bizonyára tudtak volna jobb
feltételekkel pénzt szerezni az állam
számára. Kéri a törvényhozás tagjait,
ne könnyelműkódjenek szavazataik-
kal. A parasztságon nem fognak segí-
teni a Mezőgazdasági Hitelintézettel,
a parasztság nem is kér már ebből a
segítségéből, majd segít az önmagán!

ban van Romániában s éppen ezért
volt indokolt a fokozott érdeklődés a
bukaresti találkozóval szemben, mert
biztosra vettük, hogy végre lesz Ro-
mániában is egy diákkongresszus, ame-
lyen ki fog derülni, hogy diákkongressz-
us antiszemitizmus nem szinonim
fogalmak s a diákságnak nem az az
élethivatása, hogy irtó hadjáratot hir-
deszen a zsidók ellen. Vártuk, hogy a
csehszlovák és jugoszláv diákok új szin-
nel és új tartalommal ajándékozzák
meg román kollégáik megmozdulását is

Bratianu György a következő felszó-
láló, aki kifogásolja, hogy a kormány
olyan szűk teret enged a vitának. Az
ilyen nagyfontosságú javaslatoknál kel-
lene elsősorban érvényesülnie a legszé-
lesebb körű megvitatásnak és a meg-
győzőeszközöknek. Ami a kölcsön fel-
tételét illeti, azokat nem tartja kielé-
gítőnek. A kormánynak jobb időket
kellett volna megvárnia és akkor jobb
feltételeket is kapott volna.

Jorga a közvetítők ellen

Lothar Radaceanu tiltakozik az ellen,
hogy a kamara szerepét tulságosan
formálissá teszi, annak az előzetes ki-
jelentésével, hogy a vitát ma be kell
fejezni. A szocialista párt elvben nincs

Fischer Tivadar: A jogrend hiánya okozza a külföld bizalmatlanságát

Fischer Tivadar a Zsidó Parlamenti
Klub nevében olvas fel deklarációt. Ki-
jelenti, hogy Románia milyen gazdag ter-
mészeti kincsekben, ép olyan szegény be-
fektetésre váró tőkében. Az ország gaz-
dasági élete már régven vár olyan intéz-
kedést, amelynek kapcsán jelentékeny
pénzmenyiség jöjjön az országra, hogy
helyreálljon a gazdasági élet egyensulya.
A gazdasági egyensúly érdekében történt
az első beruházási kölcsön is, amely a
lej stabilizációját vonta maga után. Két-
ségtelen, hogy a stabilizáció megszilárdí-
totta gazdasági életünket és törvényszerű
hogy ezzel egyidejűleg a külföld bizalma
is meg kellett volna erősödjék az ország-
gal szemben. Ez nem következett be, a
külföld bizalmatlan és ennek különböző
okai vannak, amelyek között nem jelen-
teltelen fontosságú az, hogy az ország-
ban a jogbiztonság még mindig nem tel-
jes.

Ezután hangsúlyozza dr. Fischer Tiva-
dar, hogy a kölcsön — ha bármilyen su-
lyos feltételek mellett is jött létre —
könnyíteni fog az ország helyzetén és
ezért megszavazza a javaslatot.

Utána Cuza szólal fel, aki derűlté-
g közbén jelenti be, hogy a Keresztény Liga
kormányra kerülése után anullálni fogja
a kölcsönt.

Duca hosszabb beszédében foglalkozik
a benyújtott törvényjavaslatokkal és a
kormány helyzetével. A javaslatokat nem
tartja kielégítőnek. A kölcsön feltételei

ellene egy nagy beruházási kölcsönnek,
amely szociális célokat szolgál. Ez a
kölcsön azonban súlyos feltételeitől el-
tekintve, aligha fog a szociális bajokon
enyhíteni. Pártja nem fogadja el a
kölcsönjavaslatokat.

Jorga bírálja a kölcsönjavaslatot, amely
nem a legsikerültebb alkotása a kormá-
nyak. A kölcsön rossz, de ezért nem a pénz-
ügyminiszter a bűnös, sem a kormány,
sem Dinu Cesianu, hanem azok, akik az
állam és a kölcsönnyújtók közé ékelőd-
tek, a Kaufmann Oszkárók és társai,
akiknek közvetítői haszna súlyosbítja a
feltételeket. Ezeket kellene kiküszöbölni.
Csodálkozik, hogy nincs jelen a pénzügy-
miniszter, aki a kölcsönt kötötte és aki
egyedül volna alkalmas arra, hogy meg-
felelő érvekkel alátámassza javaslatait.

olyan súlyosak, hogy a felállítandó
Mezőgazdasági Hitelintézet legjobb eset-
ben 12 százalékos kamattal mellet tud majd
hitelt nyújtani a parasztnak. A kormá-
ny tudja, hogy rövidesen távoznia kell
helyéről és azt hiszi, hogy majd utódját
fogják szidni ennek a kölcsönnek a terhei
miatt.

Jean Th. Florescu a köréje csoporto-
suló liberális frakció nevében szintén a
javaslatok ellen foglal állást.

Délután 3 órakor, amikor ezt a jelen-
tést kapjuk, az ülés még megszakítás
nélkül folyik és addig tart, amíg a ka-
mara megszavazza a javaslatokat.

Mironescu miniszterelnök válaszul a
vitában elhangzott kritikákra. Mindenek
előtt tiltakozik az ellen, hogy kényszer-
től kíván gyakorolni a képviselők szabad
véleménynyilvánítására. A vita teljesen
szabad volt és mindenkinek jogában állt
álláspontját kifejezni. Az, hogy az ország
érdekében arra kérte a kamara tagjait,
hogy fejezzék be ma okvetlenül a vitát,
nem tekinthető klotúrnek. Téves az az
álláspont, hogy nem terjesztette a parla-
ment elé a kölcsönszerződés összes okmá-
nyait. A bankárok regisztereit mégsem
áll módjában a képviselőknek bemutatni.

A világ legnagyobb bankjaival foly-
tak a tárgyalások és e bankok biza-
lommal Románia életképessége iránt
megadták a kölcsönt

(Folytatása az ötödik oldalon.)

Fischer és Cotiga csak egyszer néz-
tek szembe egymással a bukaresti pá-
lyaudvaron s azóta kongresszus helyett
sporttal, táncsal és tanulmányi kirán-
dulsókkal szórakozik a két diákdelegá-
ció.

A bukaresti kongresszus elmaradt,
nem juthatott szóhoz sem Fischer,
sem Cotiga, de talán szóhoz fog jutni
a román diákság, amelyik kevésbé kel-
lemes szavakkal üdvözlőné a másik két
ország delegációinak vezetőit.

(i. f.)

Gyilkos

*

Az óbudai országon bujdosik a kopaszodó fejű ember, akit száz meg száz rendőr keres hét napja egy ország minden zugában. A kopaszodó fejű ember oldalra jár az országúton, bokrok mögé bujlik, ha egyenruhát lát közeledni és fagyos tavaszeli éjszakákon csűrökben keres magának menedéket. A gyilkos Schreiber Tamás, ezerszínű multijával, hátamögött hagyta a törvényt és túlélt mindent, amit ágaszkodó ösztönök útjába torlasztott a civilizáció. A társadalmon kívüli ember számára most csak egy kis utszakasz maradt meg Óbuda és Pest között, a kigyózó országot egy darabja, melynek folytatásában feltűzel a szabadság és az élet felé való elvágyódás. Elszigetelt egység, akit csak jószerecsere rejti el az emberek előtt, üldözött vad, akinek léte vagy nemléte ezer és ezer embert foglalkoztat.

Schreiber Tamás kullog az óbudai országúton és munkanélküli segínyt kér az emberektől. Volt már Hubay is, volt már egyéb is, sok-sok név, sok-sok aszszony, sok-sok pénz cikázik fel előtte elmult éveiből. És míg színpompásan csillan fel előtte élete, mely tele volt rettegéssel a felfedeztetéstől, hidegtelelően fél az emberektől. Futva menekül egy nő képe elől, akinek utolsó vonaglását is látta és akinek testét szörnyű erővel gyömöszölte be egy utazóbőröndbe. Most fut az önmaga élete elől, melyet hamis iratokkal és sikasztásokkal akart emberi erejével szebbé varázsolni. Fut az élete elől, amelyben élni akart pénzzel és nővel még akkor is, ha gyilkosság, hamisítás és erőszak volt az ára. Schreiber Tamás törvénytelen kívül élt, mert a törvényen belül élni számára nehezebb volt nehezebben dült hozzá a pénz, nehezebben indult a lendület és kényelmes, puha szobát, frissen hozott ágyneműt is nehezebben kapott. Schreiber Tamás minden áron úgy akart élni, ahogy könnyebb és ezért kiköltözött a különvonatra, mely őt is éppúgy vitte a maga életének befejezése felé, mint mindazokat, akik kétrétegnyedve az élet szörnyűségeiben, vonszolják magukat és szemük előtt talán soha nem tárulhat fel az a sok minden, amit az élet nyújtani tud...

Féltrecsuszott ember koválygó fejjel menekült az óbudai országúton. Körülötte, fölötte, alatta bűnök cikáznak, önmaga bűnei. Lehet, hogy fenéki romlott ember, de lehet, hogy valaki, akinek lába egyszer megcsuszott egy narancshéjra és azóta zuhan, azóta nem tudott megkapaszkodni egy kiálló fokon, hogy visszalenjöljön az életbe, amelyet háta mögött hagyott és amely őt körülhelyezte önmagán. Sok-sok pénz jelent boldogságot a Schreiber Tamások szeméi előtt és a sok-sok pénz varázsa sikamlós narancshéj, amelyen elcsuszának sokan, amelyen Schreiber Tamás élete is kettétört és a törés nyomán új élet fakadt: a társadalom kívüliség élete...

Schreiber Tamás tört élettel lendült újra előre. Hubay lett belőle és hamis utlevélet csinált. Menekült azok elől, akik üldözték. Költözött, költözött, költözött. Egyszer itt bukant fel kopaszodó fejével és fiatal élettársával, másszor ott keresték rendőrök a notárius hamisítót. Egész élete egy kétségbeesett menekülés. Menekülés, melynek során egyaránt üldözték a rendőrök és az önmaga nyugtalan lelke. És élte a kiközösítettek életét, melyben nincs semmi kollektívum, melyben nincs testvéri szó, csak a vágy élete meghosszabbításáért, szabadságának megmentéséért. Mindenkitől független élet, amelyet elviselhetelenné tesz a gyanakvó kontroll, a törvényesség óreinek szabályai. Egy élet, amelynek nincs nyugodt perce, melynek minden pillanatát átítja a rettegés és a gyáva rohanás.

Élet, melyben pattanásig feszül minden ideg és minden akaraterő perverz energiákká alakul. Élet, melynek minden megnyilvánulása elferdülés, melyben szabály a szabálytalanság és mely-

ben hit a cinizmus. Schreiber Tamás, az örökké üldözött, akinek elferdült lelkében mégis él minden emberi szenvedély. Szerelem befolyásolja lépteit és házasságlétét, hamis iratok segítségével kötött, rendes, törvényes házasság lehetősége lebeg előtte. Ember a maga elferdült módján, aki halott embert gyümöszöl a bőröndbe, hogy megkapjon ezzel egy életet...

Most holtrafárdatan lohol az óbudai országúton és leskelődik rendőr után.

Talán csak egy-két óra és már elvesztette azt is, amit sikerült emberi jogaitól megőriznie magának: a szabadságot. Menekülő ember, akit mindenki üldöz. Kívül mindenben, ami emberi, ösztönökre alacsonyítva és menekülve, menekülve...

Egy két nap és kézrekerül. Talán felakasztják. És ekkor meghalt egy ember.

Ember?

Barzilay István

Már az első napon megbukott a harmadik genfi vámbékekonferencia

A legtöbb állam nem hajlandó ratifikálni a Genfben megkötött általános kereskedelmi egyezményt

Genf, március 18. Tegnap délelőtt ült össze Genfben a harmadik vámbékekonferencia, amelyet azért hívtak össze, hogy érvényre emelje az általános kereskedelmi egyezményt. Alig fél napi tárgyalás után máris meg lehet állapítani, hogy a konferencia kudarcra jár és az általános kereskedelmi egyezmény meghiusultnak tekinthető.

Az értekezlet rövid vita után arra a megállapításra jutott, hogy nincs kilátás arra, hogy az egyezményt — amint azt a megállapodásban eredetileg tervezték — ez év április 1-ig életbeléptethessék.

A konferencia elnöke, Choin hollandi delegátus rámutatott arra, hogy ha nem sikerül kielégítő megoldást találni, akkor az a legkellemetlenebb következménnyel járhat. A legnagyobb baj az lesz, hogy minden országban tömegesen mondják majd fel az érvényben levő kereskedelmi szerződéseket. Posse német delegátus közölte, hogy Németország az egyezmény életbeléptetéséhez csak abban az esetben járul hozzá, ha Franciaország és Anglia is ratifikálja azt.

Dr. Flegel osztrák delegátus bejelentette, hogy állama mindaddig nem ratifikálja a megállapodást, amíg a szomszédos államok és a volt monarchia utód-

államai kivétel nélkül nem intézték el a ratifikációt. Ezzel szemben Románia, Lengyelország és Esztoroz megbizottai azt a kijelentést tették, hogy államaik a genfi megállapodást nem ratifikálják.

A francia megbízott Franciaország gazdasági válságára és az 1927-ben megállapított vámokra való hivatkozással kijelentette, hogy az egyezményt állama csak abban az esetben ratifikálja, ha azon lényeges változásokat eszközölnek.

Choin elnök még egy utolsó kísérletet tett a megegyezésre és azt ajánlotta, hogy a szerződést valamennyi állam április 1-én léptesse életbe, de ez csak akkor válhat hatályossá, ha az általános ratifikáció három hónapon belül megtörténik. A delegátusok most e közvetítő indítvány felett tárgyalnak, de minden jel arra mutat, hogy ez a harmadik vámbékekonferencia eredménytelen marad.

London, március 18. Az Evening Newsnak jelentik Genfből, hogy a népszövetségi gazdasági bizottság munkálatai félbe szakadtak és a vámfegyverszűneti egyezmény létrehozása meghiusultnak tekinthető. Most az egyezménytervezetet ratifikált államok is újra visszanyerik a szabad döntést jövőbeli gazdasági politikájuk irányelveit illetően.

Május 5-re halasztották a kolozsvári telekkönyvi nyomda ügyének törvényszéki tárgyalását

A hitelezők és az alkalmazottak még mindig hiába várnak pénzükre

Cluj-Kolozsvár, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék ma délelőtt újra tárgyalta a telekkönyvi nyomda vezetői ellen megindított magánjogi pert, melynek részletei fényt vetnek arra a furcsa koncepcióra, amellyel a nyomda egyes vezetői a nyomdának és alkalmazottainak sorsát kezelték. A nyomdát évekkal ezelőtt alapította az igazságügyminisztérium, hogy a telekkönyv számára szükséges nyomtatványokat előállítsa. A nyomda jól sikerült üzleti vállalkozásnak bizonyult, de a nyomda jogi helyzetének komplikációi miatt az igazságügyminisztérium Bukarestbe akarta áthelyezni. Ekkor az illetékesek úgy

próbálták megakadályozni a nyomda áthelyezését, hogy a kolozsvári ügyvédi kamara kezelésébe adták át. Az ügyvédi kamara kezelésében az üzem kibővült és előállította a „Gazeta Avocatilor” című lapot is, amelyet az ügyvédi kamara szerkesztett és az ügyvédi kar professzionális érdekeit szolgálta.

A gazdasági krízis a telekkönyvi, illetőleg ügyvédi kamarai nyomdát is megviselte. Az ügyvédnek nem fizették a lap előfizetési díjait és a nyomda fizetési nehézségekkel küzdött. A jelenléteket képviselő üzemet azonban nem tulságosan befolyásoltak ezek a nehézségek, mert az ügyvédi kamara

akkori dékánja, dr. Suciu Ioan váltókkal fizetve, mindig át tudta hidalni a nyomda üzemmenetében beállott komplikációkat. Ez a rendszer hosszú ideig tartott, míg nem az ügyvédi kamara vezetőségében beállott változás gyökeresen reformálta e jó és becsületes üzletmenetet és megrendítette elsősorban a nyomda alkalmazottainak helyzetét.

Dr. Gherman működni kezd

Az ügyvédi kamarának jelenleg is működő vezetősége ugyanis egy három bizottságnak adta át a telekkönyvi nyomda vezetését, melynek tagjai dr. Pop Valér, dr. Gherman Traian és dr. Balázs Endre ügyvédek voltak. A bizottság a maga részéről dr. Ghermant delegálta a nyomda élére. Dr. Ghermannak első dolga az volt, hogy

önmaga számára 15 ezer lej havi fizetést állapított meg az ügykezelésért.

Ugyanakkor minden további nélkül kitétte a nyomda nyolc alkalmazottját az uccára, felmondási idő nélkül. Azonkívül megtagadta az összes váltók törlesztését, amelyeket annak idején dr. Suciu Ioan dékán utján az ügyvédi kamara a tartozások fedezésére kibocsátott. Nyilvánvaló, hogy ez a gazdálkodás nem maradt következmények nélkül, mert az elmaradt fizetések és a ki nem fizetett váltók összege több száz-ezer lejre rug. Vannak cégek, amelyek 100.000 lejes tételekkel szerepelnek a hitelezők sorában.

A hitelezők perelnek — a nyomda pergátló kifogással él

Ezek a cégek és a nyomda volt alkalmazottai magánjogi uton azonnal megtámadták dr. Gherman intézkedéseit és pert indítottak a telekkönyvi nyomda ellen. A per azonban érdekes mellékvágányra talált és a nyomda vezetői siettek is erre a mellékvágányra tolni a pert. A nyomda vezetői pergátló kifogásokkal éltek azon a címen, hogy a nyomda tulajdonjoga nincs tisztázva. A nyomdát nem lehet sem a telekkönyvi hivatal, sem a kolozsvári ügyvédi kamarát felelősségre vonni. A pergátló kifogások ügyével így sikerült a pert hónapokon keresztül halogatni, mely idő alatt a kárvalott kereskedők, illetőleg alkalmazottak hiába futkostak jogorvoslásért. Végül az akció az országos ügyvédi kamara ellen indult meg, mely a nyomda ügyeiret felelőssé tehető.

Hatszáz ezer lej van a bankban

Közben az ügy részletei nyilvánosságra kerültek, ami az ügyvédi kamarát mégis gondolkodóba ejtette. A kamara ártir dr. Ghermanhoz és felszólította, hogy fizesse ki a peresített váltókat és alkalmazottakat, mert

a nyomdának 600 ezer leje van a mely elegendő ahhoz, hogy a tartozásokat kifizesse.

Dr. Gherman azonban erre sem volt hajlandó és így a per folyik tovább.

A bíróság május 5-re halasztja a pert

A mai tárgyalás nem produkált érdemleges eredményt. A tárgyalásra az igazságügyminisztérium dr. Moldovan kolozsvári ügyvédet delegálta, míg az ügyvédi kamarák szövetségét dr. Tripa képviselte. Az alkalmazottak és a hitelezők sérelmeit pedig dr. Hirsch Elemér tárta fel a bíróság előtt. Az ügyvédi kamarák ügyvédje, dr. Tripa azon a címen kérte a per elhalasztását, hogy nem ismeri kellőképpen a kérdést. A bíróság el is fogadta az ügyvéd kérését és a tárgyalást május ötödikére halasztotta el.

Emelkedő tendenciát mutat az ezüst értéke. Londonból jelentik: Az ezüst értéke a nemzetközi pénzügyben emelkedő tendenciát mutat. Két hét alatt visszanyert eddigi értékvesztéséből 17,5 százalékot. Még további lassu értékeléssel kell számolni.

Takarékoskodjunk 'IGEHA' perselyórával

A perselyóra szenzációs találmány. Az óra csak akkor jár, ha minden nap egy pénzdarabot dobunk bele.

Kérjen bankösszeállításától, biztosítójától egy perselyórát, amelyben tartozás naponta bedobással könnyen összesporolhatja. Pénzintézetek és biztosító vállalatoknak elmaradhatatlan szervezési kelléke.

Kérjen ajánlatot

Romániai vezérképviselő:

„FREBA“

Bucuresti, Bulev. Maria 4. CLUJ, Cal. Reg. Ferd. 25.

Helyi ügynökök minden nagyobb városban felvétetnek.

A máram Mihalache

A ta

Az agrárref alapján telj

Bucuresti-Buk Uj Kelet tudósí natban a szená törvényjavaslat, lésügyi miniszte lache készített e dosításáról. A egyik sarkalato pontja volt az, k kisajátításokat é igazságtalanságo panamák közb körül történtek.

Mé lan vas

Két és félsz végül részanta rasztpárti korm programponot tesse. A törvény társra igen ártaln kedéseket tarta azonban ez a ja hogy felforditsa azt a rendet, an rül az agrárrefo paragrafus kim mindazok a kisa a bizottság ham alapján járt el, Emlékezetes, k lan jogviszonyok esi atmoszférába idején a földek k zunk, ha azt álli tások nagyobbik rással ki lehet n sági tanácsok tév sait. Ha megind vizió alá vételene kalmas lesz arra gyen be a falvak társ reménysege u lesz a politikai p rasztsággal szeml nyek között a kis vételének általán számíthatatlan k nek.

Semmi kétség hogy az agrárref téntek igazságtal vizióra szorulnak ban nem adhat a hatalom számára tást újabb súlyo kuforrásává tegy tendencia, amely tott az első föld gekkel szemben, e fog domborodni. A két a törvény Már vezet alkalmazásá erősíteni látszanak makat.

Kisaj bírtó

Teljesen megbiz mazó értesülésün vény alapján halas sajátítatni a visói Állítólag az idevon agrárbizottság má ramarosszigeti tör vek szerint a közbi képező óriási kit amelynél a tulajdo főbb semmitől azóta is végrehajtá Visó községének sa öt-öt hold erdősége lenlegi közbirtokos Ez a hír valószóg hangzik. A közbirtó már a legkülönböz megjárta. Legutóbb főbb semmitől azóta a közbirtoko

A máramarosi zsidó erdőbirtokosok utolsó mentsvárát fenyegeti Mihalache törvényjavaslata

A kormány ki akarja sajátítani a visói közbirtokosságot

Az agrárreform teljes revíziójára ad alkalmat Mihalache törvényjavaslata, amelynek alapján teljesen új birtokosztogatás fogja rövidesen kezdetét venni

Bucuresti-Bukarest, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ebben a pillanatban a szenátus előtt fekszik az a törvényjavaslat, amelyet a földművelésügyi miniszter korábban még Mihalache készítetett elő, az agrárreform módosításáról. A nemzeti-parasztpárt egyik sarkalatos ellenzéki program-pontja volt az, hogy revízió alá veszi a kisajátításokat és véget vet azoknak az igazságtalanságoknak, amelyek zsiros panamák közébejöttével a földkiosztás körül történtek.

Mit rejteget az ártalmatlannak látszó törvényjavaslat

Két és félszáz év várakozás után végül részint magát a nemzeti-parasztpárti kormány arra, hogy ezt a program-pontot a gyakorlatba is átültesse. A törvényjavaslat az első pillanatra igen ártalmatlannak tetsző intézkedéseket tartalmaz. A valóságban azonban ez a javaslat alkalmas arra, hogy felfordítsa a maga teljességében azt a rendet, amelyet a földbirtok körül az agrárreform statuált. Az egyik paragrafus kimondja ugyanis, hogy mindazok a kisajátítások, amelyeknél a bizottság hamis, vagy téves adatok alapján járt el, revízió alá vehetők.

Emlékeztet, hogy milyen bizonytalan jogviszonyok között milyen erkölcsi atmoszférában történt meg annak idején a földkiosztás. Nem tudunk, ha azt állítjuk, hogy a kisajátítások nagyjából felénél kevés utánjárásal ki lehet mutatni a mezőgazdasági tanácsok tévedését, vagy tulkapasait. Ha megindul a kisajátítások revízió alá vételének folyamata, ez alkalmas lesz arra, hogy forrongást vigyen be a falvak életébe. A földhöz jutás reménye új agitációs alkalom lesz a politikai pártok számára a parasztsággal szemben. Ilyen körülmények között a kisajátítások revízió alá vételének általános szempontból is kiszámíthatatlan következményei lehetnek.

Semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy az agrárreform alkalmából történtek igazságtalanságok, amelyek revízióra szorulnak. Ez a törvény azonban nem adhat alkalmat a végrehajtó hatalom számára, hogy a földkiosztást újabb súlyos igazságtalanságok kútforrásává tegye. Félő, hogy az a tendencia, amely eléggé érvényre jutott az első földosztásnál a kisebbségekkel szemben, ezúttal méginkább ki fog domborodni. Azok a hírek, amelyek a törvény Máramaros megyében tervezett alkalmazásáról kaptunk, meg erősíteni látszanak ezeket az aggodalmakat.

Kisajátítják a visói közbirtokosságot is

Teljesen megbízható forrásból származó értesülésünk szerint az új törvény alapján haladéktalanul ki fogják sajátítani a visói közbirtokosságot is. Állítólag az idevonatkozó értesítést az agrárbizottság már el is küldte a máramarosszigeti törvényszékhez. A tervek szerint a közbirtokosság tulajdonát képező óriási kiterjedésű erdőseget, amelynél a tulajdonjog kérdését a legfőbb semmitőszék verifikálta, egy azóta is végrehajtásra váró döntésével, Visó községének sajátítaná ki az állam, öt-öt hold erdőseget hagyva meg a jelenlegi közbirtokosoknak.

Ez a hír valósággal fantasztikusnak hangzik. A közbirtokosok ügye ugyanis már a legkülönbözőbb jogi fórumokat megjárta. Legutóbb 1927-ben a legfőbb semmitőszék nemcsak hogy elismerte a közbirtokosok tulajdonjogát,

de ugyanakkor elrendelte a tulajdonközösségből való kijövetelt, azaz az erdőseget felosztást. Ez a döntés képezte a reményességét Visó és környéke lakosságának. Kilencvenhárom családfő tagja van a közbirtokosságnak, akik a legfőbb semmitőszéki döntés alapján ugyszólván berendezték az életüket arra, hogy a legfőbb fórum által is elismert tulajdonjogukat képező erdőseget ki fogják termelhetni. A közbirtokosok között szerepel meglehetősen nagy kiterjedésű erdőseggel a Groedel-cég, ezenkívül pedig mintegy harminc zsidó család is, akiknek egyetlen mentsvárát képezte az erdőtermelés jövő lehetősége.

A közbirtokossági erdő kisajátítása

Állítólag azon a címen fog történni, hogy annak idején a magyar imperium alatt a közbirtokosság kijelölése körül különböző szabálytalanságok történtek.

Mindenesetre komplikált probléma annak eldöntése, hogy az agrárreformot módosító törvényt alkalmazható-e olyan esetleges igazságtalanságokra is, amelyek az elmúlt imperium alatt történtek, ha feltételezzük egyáltalán hogy a közbirtokosság körül csakugyan voltak ilyen szabálytalanságok. A közbirtokosság kisajátítása veszedelmes precedenst jelent azért is, mert sérti a szerzett jogok elvét, amely egyik alapját képezi valamely polgári állam jogrendjének.

Az e fajta kisajátítások könnyen

olyan étvágyakat gerjeszthetnek az egyébként is nyugtalan és elégedetlen parasztságban, amelyeknek kielégítésére nem lesz honnan elég erdőt és földet venni el a nemzeti-parasztpártnak.

A borsai közbirtokosság is a visói sorsára fog jutni?

Értesülésünk szerint a borsai közbirtokosság is a visói sorsára fog jutni. Ugyancsak megtörténik rövid időn belül a Schultz és Pollák volt budapesti cég máramarosi birtokmaradványainak kisajátítása és szétszítása is. Informátorunk szerint erre a sorsa fog jutni a Pop Simonné tulajdonát képező 35 ezer holdas birtok és általában az összes erdélyi olyan birtokok, amelyek az agrárreform kijátszásával maradtak fenn.

Ezeket az információkat természetesen a legnagyobb fenntartással kell közzélnünk, bár informátorunk a kormánypart egyik benfentese, akinek módjában állott értesüléseit illetékes helyen kontrolálni. Félő, hogy az agrárreform revíziója nem fog elmaradni igazságtalanságokban magától az agrárreformtól, éppen ezért feszült várakozással tekintünk a kormány intenciói elé. A visói közbirtokosság kérdésére mindenestre visszatérünk még.

Miért maradt el igazán a kisantant diákkongresszusa?

A román diákszövetség elnöke antiszemita beszéddel üdvözölte a cseh delegációt,

mire Fischer, a cseh diákok vezetője, nem nyújtott kezét Cotiganak és nem válaszolt az üdvözlésekre

Bucuresti-Bukarest, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ezen a héten kellett volna Bukarestben megtartani a kisantant államok diákjainak szokásos évi konferenciáját, amelyre a román diákság hatalmas előkészületeket tett. Az összes egyetemi centrumok nagy számu diákok és diákleányt küldtek le Bukarestbe és a hatóságok is mindent elkövettek, hogy a kongresszus költségeinek fényét emeljék.

Mint megtörtént azonban a kongresszus nem volt megtartható. Az erről kiadott hivatalos kommuniké azt hozta fel indokul, hogy a jugoszláv delegátusok nem érkeztek meg Bukarestbe. Igaz, hogy a jugoszláv diákok és diákleányok, akik nagy számban akartak a kongresszusra résztvenni, a belgrádi pályaudvaron a hatóságokkal keletkezett incidens miatt lemondták a kongresszusra való részvételt. Ezzel szem-

ben egészen más: meglepően érdekes és jellemző okai voltak annak, hogy a több száz cseh diák és diákleány, akik leutaztak a kongresszusra, főleg a román hatóságok és nem a diákok vendégszeretetét élvezik. Ugyancsak érdekes oka van annak is, hogy a cseh diákok bukaresti tartózkodása különböző vidám összejövetelek és kirándulások rendezésében merül ki és szó sincsen aktuális diákproblémák megvitatásáról.

Az történt ugyanis, hogy a cseh diákok és diákleányok delegációját egy Fischer nevű orvosstanhallgató vezette, aki történetesen zsidó. A cseh diáklelegációt ugyanis a szabadelvű cseh egyetemi ifjuság jelöli ki, ellentétben Romániával, ahol az antiszemita diákszervezetek központjai a hangadó elemek. A két ifjuság közötti koncepciókülönbségek már a cseh delegáció meg-

érkezésének pillanatában kiütözköztek. A bukaresti északi pályaudvaron ugyanis többek között Traian Cotiga, a bukaresti antiszemita diákszövetség új elnöke üdvözölte a vendégeket. Ez a Cotiga nevű fiatalember, aki egyúttal a vasgárda tagja is, szükségesnek látta, hogy „világnézetének” az üdvözlő beszédben is kifejezést adjon.

A különös üdvözlés következményei nem maradtak el. Fischer, a cseh delegáció vezetője, Cotiga üdvözlő beszéde után nem nyújtott neki kezét és nem válaszolt az üdvözlésre. Az egész cseh delegáció szolidaritást vállalt elnökével és igen kelletlenül volt meglepve a fogadtatástól. Mint a „Dimineata” írja, az incidens élénk vita tárgyát képezte az antiszemita diákszövetség által kiadott hivatalos kommunikéban is, amelynek fagyos hangja igen kellemetlen impressziókat váltott ki.

A Dimineata a következő megjegyzést fűzi az incidenshez:

„Igen beszédes volt a cseh diákok magatartása, akiknek meg volt a bátorságuk és méltóságérzetük, hogy esodálatos leckét adjanak civilizációból és a tisztességből annak, akinek kellett. Ha egy a diákság testvéri közeledését szolgáló kongresszusra ellenőrizetlen fiatal emberek ilyen helyzeteket idéztek elő, úgy ez azt jelenti, hogy a dolgok igen kinos fordulóponthoz érkeztek el. A diákság igazi vezetőnek, a rektor-nak, dékánoknak és professzoroknak a kötelessége, hogy nyissák ki az ifjuság szemét. Ellenkező esetben a rossz szellem terjedni fog és nemcsak az ifju hősöknek árt, hanem az egész országnak.”

— Az erkölcstelen Elő Márvány. Bécsből jelentik: Bécsben a kulturakutatási kiadványallat kiadásában „Fritz Ulbrich Elő Márvány” cím alatt illusztrált könyv jelent meg. A könyv pornográf képeket tartalmaz, amely képek állítólag a Lieschen Neumann tizenhat éves diáklány és két barátja által meggyilkolt Ulbrich órásmester hagyatékából származnak. A berlini bíróság elrendelte ennek a könyvnek Németország területén való elkobzását. A bírói tárgyaláson megállapították, hogy a képeknek semmi közük Ulbrich pornográfgyűjteményéhez, csupán a reklám kedvéért adták a gyűjteménynek ezt a címet.

On még nem tudja mi ez

Nem tankönyv!

Nem tudást akar adni gyerekeknek, hanem élet lehetőséget felnőtteknek Holnap többet!

Egy világhírű zsidó hegedűművész a kolozsvári színház rivaldája előtt

Szigeti József emlékeiről beszél az Uj Keletnek

Tomboló siker jegyében zajlott le Szigeti József kolozsvári hegedűkoncertje

A színházi öltöző előtt zenészek, görlok, színészek, diákok, autogram-gyűjtő idegek hisztériásan lesik, hogy nyíljon az ajtó és meglássák Szigeti Józsefet, aki ott benn áll és hangol és próbál. Elegáns nagyon az egész könnyű szövetből készült frakkjában, sudár, kifinomodott jelenség és még így is, hosszú utazásoktól, sok órási próbától kifáradtan, nagyon friss és elasztikus. Magas, redőtlen homlokáról, nyugodt szeméből, áttetsző arcán át az a magasabbrendű értelem sugárzik, amit nagy lendületek fűtenek.

Kiválasztott embertípus; ez róla az első benyomás. Öten vannak, akiket a zenei világ legnagyobbaknak tart: Szigeti József, Jascha Heifecz, Hubermann Bronislav, Millstein Natan és Jehuda Menuhin. Szigetiről azt írják, hogy az öt közül legkevésbé neki vannak technikai problémái. Ugy játszik, hogy a hang eszközei némelykor mintha teljesen eltűnnének a karjaiból és a melódiák mintha a szíve alól csapdosnának a feje köré.

Es az öt muzsikusi mind zsidó. Ennek a szenvedő, bizakodó, háborgó kornak a hangulatát zsidó muzsikuskok ébresztik és erjesztik.

A lénye is olyan mint a játéka. Egy finom gyermekesen lágy mosoly, valami a népdalból, valami a népmeséből — ezzel fogadja a bemutatkozót.

Önkéntelenül kérdelem: „Ugy-e, vannak kapcsolatai a zsidó népdalokhoz?”

„Több közöm van a tudatos kapcsolatoknál. Ösztönös relációim vannak a zsidó művészethez. En fedeztem föl Ernest Blocht Amerikában közel husz esztendeje. És azóta állandó levelezésben vagyok a komponistával, aki most Svájc hegyei között boldog visszavonultságban alkotja zsoltaírait és zsinagógai rituáléit.”

Ernest Blochról tudni kell, hogy egy luzerni zsidó bazarosnak a fia. Apja belőle is kereskedőt akart faragni, textilésnek ment, utazó lett, amíg Szigeti Józseffel össze nem került. Szigeti figyelmessé lett a kompozícióra és földelítette a svájci zsidó előtt a keleti zsidó népköltészetet, a népdalokat, a tömeg-zsidóknak szívbéli alkotásait. Ennek a bátortánság az eredménye, hogy Ernest Bloch Lengyelországba utazott, chászidok közé, gyűjtött, fölfigyelt és tanulmányozott. A megfigyelések, a tanulmányok, az összegyűjtött motívumok gyümölcse pedig egy kötet kompozíció: Chasidische Bilder. Az egész világon játszik a zene tehetőségei.

Szigeti József egyetlen alkalmat nem mulaszt el, hogy ne játszon egy-egy Bloch szerzeményt. Akik kedden este a Magyar Színházban voltak, hallhatták a Baal Sem dalából a borus, az égi, a föld-síró ujjongást.

Jelezték, hogy kezdődik.
— Előadás után folytatjuk. Jó?
— Miért nem az első rész után?
— Irtó fáradt leszek. Ismerem magam. Menjen a nézőtérre és hallgasson onnan, ahol jó az akusztika. Előadás után megint találkozunk.

Fölnyílik az ajtó, az autogramkérők megröhamozzák az öltözőt. A művész el-sápad.

— Istenem, ezek összezúzzák a hegedűmet!

Nem történt baj. Lukács Jóska, a színház titkára nagy eréllyel gyorsan rendet csinált és Szigeti és kísérete, Magalov herceg bejött a dobogóra.

Szívesen, feltörő tapsokkal fogadták a művész nyulánk és a színpad fényében megnagyobbodott alakját. Egy Corelli koncert-darabbal kezdte, amelynek második részében visszafojtott lélegzettel hallgatták, ahogy a vezető dallamot kísérel szólással követte, mint erdő dalát kigyózó forrás moraja. A Kreutzer-szonáta volt legszibbemarkolóbb élménye a koncert első részének és itt a zongorakíséret kongenialitása okozta, hogy Beethoven szelleme diadalt ült.

A második rész után a közönség kicsi rétege, a procok (már kihálóban vannak) fölállottak, hogy bundáikat vegyék. De akik a művész gazdagságából még meri-

teni akartak, sokan nem mozdultak. Szigeti kijött a függöny és a vasredőny elé és a taps nem ült el. Egy Kreiser és egy Hubay-kompozíciót játszott ráadásul és amikor kijött a kulisszák mögé, a színpad el volt árasztva rajongókkal, új autogram-kérőkkel.

„Engedjék, hogy inget cseréljek. Csak annyi időt adjanak!”

Nem akartak annyi időt sem adni neki. Színpadi munkások megfeszített munkájába került, hogy visszajöhetett az öltözőbe.

Egy vendéglői sarokasztal mellett Leonard Paukerow és Hevesi Piroskák társaságában Szigeti József és Nikita Magalov herceg végre lélegzethez jutottak.

Szigeti elmondotta, hogy tizenhárom éves korában került ki a világba. Addig otthon, Máramarosszigeten tanult apjától, a Kolomeából Szigetre származott Schächter Adolftól, majd nagybátyjától, Schächter Bernáttól. Hálával beszélt róluk, főleg mert folytonos munkára serkentették.

— Olyan mesterség ez, amelynél állandó munka és gyakorlat nélkül semmire sem viszi az ember — mondotta. Látja, nekem van egy tíz és fél éves leánykám, Irénke. Zenei képességei vannak, jó zenei tudása, de nagyon minimális szorgalma és ezért nem bízom a gyermek zenei jövőjében.

Aztán megint Blochról beszél, aki a legérdekesebb fenoméja az új zsidó zenének; Bartókkal és Gnessinnel egy sorba lehet állítani. Egy tizezer dolláros ösztöndíjjal megalapozta gazdasági függetlenségét, majd Felix Warburg fia, Gerard bizta meg egy zsidó templomi kompozícióval, ami nemsokára meg fog jelenni és bizonyára szenzációja lesz a zsinagógai niggun-költészetnek.

Zongora-kíséretére egy párizsi professzor, Philip hívta föl a figyelmét. A tizennyolcéves fiu izig-vérig művész, ezt különben botfűlűk is megértik. Apja orosz ezredes, aki Párizsba emigrált, míg anyja Sanghaiban él. A herceg már tizenkétéves korában koncertezett Párizsban.

— Innen hova vezet az útja?

— Közvetlenül innen Debrecenbe, Pestre, Párizsba a familiámhoz, aztán Berlinbe. Április 22-én utra kelek Kína és Japán felé, mert május 8-án már Tiencsinben kell játszanom. Ha ezt a turnét befejezem, a Közé-Keletre utazom: Alexandriába, Kairóba és innen megyek át Tel-Avivba. Nagyon vágyom látni Palesztinát.

— Milyen notabilitások előtt játszott?

— Öszintén megvallom, ez engem nem érdekelt különösen. Fejedelmek és munkásvezérek, feudálisok és proletárok előtt játszottam. Megboldogult Carmen Sylva királyasszony és a belga királyné többször kitüntettek koncertre való meghívásukkal. A nyáron megkaptam a francia becsületrend lovagi keresztjét.

— Milyen állampolgár?

— Megtartottam magyar állampolgárságomat.

— Mikor jön megint Kolozsvárra?

— Husz évvel ezelőtt voltam utoljára itt. Akkor a katolikus gimnázium nagytermében koncerteztem. Azt hiszem, most már nem telik el annyi idő. Nagyon megszerettem a kolozsváriakat ma este.

Egy óra lett. Zártak. Dél felé már utazni kell. És aludni is kell valamit. Szívesen bucsúztunk az uccán.

Szabó Imre

Szigeti József kolozsvári koncertje hatalmas közönséget vonzott a kolozsvári Magyar Színházba. A közönségnek ezt a fokozott érdeklődését olyan művészi élmény jutalmazta, melyben csak kivételes alkalmakkor van része. Szigeti József valóban a ritka kvalitásokkal megáldott interpretátorok közé tartozik, aki egyéni stílust tudott teremteni, az egyes zenei művek hangulati elemeit a saját érdekes gondolati-és érzelmevilágával tudja újraszínezni, csaknem — átértékelné. Elmélyedő és intellektuális természet, finomságok keresője és virtuóza. Emellett megjelenés-

ben, tartásában, előadómódozában is van valami lebilincselő vonás, vonóvezetése mesteri, kiszámítottasága mellett is — intuitív.

Programjának első száma, egy Corelli-koncertdarab volt, amelynek második tétele kettős melódia vezetésével lenyűgözte a közönséget. Bach-koncertje architektonikus boltíves felépítése, lélekbe marcoló volt. Frenetikus és elbűvölő hatást tett a Kreutzer-szonáta interpretációjával, mely az ő hurjain és az ő vonója alatt különleges értelmezést nyert, a mélységnek és a lendületnek, a vér hevének és a temperamentum szélsőségeinek olyan rejtett gazdagságát hozta felszínre, amelyet soha azelőtt nem hallottunk. Ez az interpretáció több volt kongenialis megnyilatkozásnál; mintha Beethoven élő és végtelen zenei szelleme kísértett volna fel a művész hurjain!

Szünet után Ernest Bloch „Baal Schem” című eredeti héber motívumokra épített zenei darabját adta elő, bensőségesen és az átérés elragadó tűzével. Műsorát Kreiser „Spanyol tánc” című finom és mesteri hegedűszámával zárta le, majd a közönség szünni nem akaró vastapsainak kényszere alatt még három kisebb koncertdarabot játszott el, feleldhetetlen művészettel.

Szigeti József pompás tehetsége, elragadó művésze egy másik kiváló tehetőségnek is alkalmat adott arra, hogy művészetét, — mely szintén kivételes és még nagy lehetőségekkel biztató a kolozsvári közönség előtt is megragoytassa. Nikita de Malakoff herceg, Szigeti József zongorakísérete volt ez a művész, aki különösen a Kreutzer-szonáta kapcsán bizo-

Felcsésem

éveken keresztül panaszkodott a gyomorsav túltengése és a gyomor és bél erjedései miatt, amióta azonban

Magnesium-Perhydrol-t

használt a szó szoros értelmében felvirágozott. Ne felejtse el az ön felesége is jobban fogja magát érezni ha Magnesium-Perhydrol-t fog használni.

A fenti cikk tablettákban minden gyógyszerüzletben és droguériában kapható!

Magnesium Perhydrol
E. MERCK, DARMSTADT

világhírű német gyógyszergyártó gyár készítménye!

Csak eredeti készítményt fogadjon el!

nyitotta be, hogy nemcsak igazi muzsikusi, hanem nagyszerű virtuóz is, aki a frenetikus sikerből méltán vette ki a részét. (s.)

E rendelték a krajovai Eskenazy-bank igazgatóinak letartóztatását

Egymillió lej értékű francia frankot vett át a bank átutalás végett, de az átutalást nem teljesítette és fizetéseképtelen lett

Bucuresti-Bukarest, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A krajovai Eskenazy-bank botránnyos bukása után megindultak a tárgyalások a bank ügyfelei és az igazgatóság között, amelyek azonban nem jártak sikerrel. A bukott bank igazgatósága ellen néhány nap óta számos feljelentés érkezett a krajovai ügyészséghez, amelynek következtében a bank igazgatói ellen megindult a büntügyi eljárás. A feljelentések között a legterhebb dr. Sutzmann és Stancescu földbirtokos feljelentése. A feljelentések nyomán az ügyészség azonnal könyvszakértőt delegált, amely felülvizsgálta a bank könyveit, megállapította, hogy a feljelentés adatai megfelelnek a valóságnak. Az ügyészség a könyvszakértő jelentése alapján elrendelte a bank igazgatóinak, a három Eskenazy-fivérnek letartóztatását.

Dr. Sutzmann feljelentéséből kiderült, hogy dr. Sutzmann 164 ezer francia frankot fizetett be a banknak, amely több mint 1 millió lejnek felel meg, hogy azt Párizsba átutalja. Két-három héttel a pénz átvétele után az Eskenazy-bank fizetéseképtelenségét jelentett be, anélkül, hogy a pénzt Párizsba átutalta volna.

A feljelentések következtében az ügyészség megkezdte úgy az igazgatók, mint a bank komitenseinek kihallgatását. A vizsgálat két napja folyik és a város közönsége érdeklődéssel néz annak kimenetele elé.

A kisbankokat a megszűnés veszélye fenyegeti, ha rájuk is alkalmazzák a kamattörvény intézkedéseit

A Banca Naționala vidéki igazgatóinak bukaresti értekezletén a közép- és kisbankok is megjelentek

Bucuresti-Bukarest, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután öt órakor a Banca Nationala folytatta a vidéki bankigazgatók részvételével megtartott értekezletét Anghelescu bankkormányzó elnökele mellett. A második értekezletre a közép- és kisbankok képviselőit is meghívták.

Anghelescu kormányzó kifejtette az értekezlet célját, amely tudvaleg az, hogy kiépítse és elmélyítse a kontaktust az állami jegybank és az ország bankjai között. A bankok képviselői a maguk részéről megköszönték a bankkormányzó intencióit. Egyben közölték a bankok kívánásait is, amelyek a következőkben foglalhatók össze.

1. A Banca Nationala emelje fel a bankoknak juttatott visszeszámitolási hiteleket.

2. A kamattörvényben állapítottassék meg, hogy a kis- és középbankok magasabb kamatot szedhessenek, mint a nagy bankok.

Ugyanakkor kérték a Nemzeti Bankot, hogy támogassa jobban ezeket a banko-

kat. Többizben előfordult, hogy egy-egy bank azért bukott meg, mert a Nemzeti Bank későm lépett közbe. Kérlek tehát, hogy a bankoknak juttatandó kisegítő kölcsönöket kellő időben folyósítsa a Nemzeti Bank.

A kisbankok vezetői ismételt hang-súlyozták, hogy számukra a törvényben megállapított kamatlábnál magasabb kamat életkérdés, mert ha ezt a kívánságukat nem teljesítik, mindazok a bankok, amelyek nem élvezik a Nemzeti Bank visszeszámitolási kölcsöneit, hanem pusztán a nagybankokra vannak utalva, megszűnés veszélyének lesznek kitéve.

Anghelescu bankkormányzó ígéretet tett arra, hogy a Nemzeti Bank a jövőben jobban fogja támogatni a bankokat, a kisbankok számára megállapítandó bankráta kérdésében pedig interveniálni fog a kormányznál és reméli, hogy sikerrel.

A tárgyalásokat Anghelescu a tőzsde és a kereskedelmi kamara reprezentánsaival fogja folytatni.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Tavaszi ruhákat szezon előtt előnyösebben fest, tisztít

CZINK, Cluj

Mir

és megkötötté és végleges nincs kötve, n sahoz. Isméte jelenti, hogy kizárólag az kozik, nem pe

A k üzőt

Megállapítat feltételeit az determináltak. hogy teljesen nak az az álita ségvetési ür b nálni. Ez a kő amely teljes e támogatására

Akik tette

Rossz munk hon is az ellen ges atmoszférá körül, akárcsa előtt történt. mai helyzetébe hogy azok a A Mezőgazdas va elsősorban eredményeit az tani. Rövidesen mezőgazdasági. Titulescu terve Ehhez az intéz fűzik majd a r

A paraszts ezt a sokat k megindítja a gését és ennek reskedelem és sági élete ujab Mironescu i dó tapsokkal k gén hosszanta tették a minis

Ezután n amelynek sorá A kölcsönzé javaslatot 168 vasták.

A Mezőga szóló törvényj ellen megszavaz A Creditul R vaslatot 153 sz ták.

Az uttörvé törvényjavaslat megszavazták. Az ülés erre ért.

A szenátus ü meg Bratu elnö Madgearu a terjesztette a k zott kölcsönjave gősség kimondá

A szenátus el szenátorok a sz javaslatok plen ujból megnyilt Madgearu k ugy, mint a kar gyék tárgyalás tott javaslatoka

Fogy kölcs Voitoianu t György-párt res vaslatokkal. Az kölcsön fogyaszt

Dávid

a szegény zsidó bankár életének sétől bukásáig. regénye egyike gyobb sik

Ára fiüz Ára köt Kapható az UJ

Mironescu miniszterelnök megvédi a kölcsönt

(Első oldali cikkünk folytatása)

és megkötötték a szerződést. Ez a szerződés végleges és semmi más feltételhez nincs kötve, mint a parlament ratifikálásához. Ismételt és hangsúlyozottan kijelenti, hogy az április 30-ig szóló opció kizárólag az utkölsönszerződésre vonatkozik, nem pedig a nagy állami kölcsönre.

A kölcsönt nem a költségvetési ürkö betöltésére használják

Megállapítani kívánja, hogy a kölcsön feltételeit az előző kölcsönök feltételei is determinálták. Hansúlyoznia kell azt is, hogy teljesen téves egyes külföldi lapoknak az az állítása, hogy a kölcsönt a költségvetési ürkö betöltésére akarják felhasználni. Ez a kölcsön beruházási kölcsön, amely teljes egészében a nemzetgazdaság támogatására lesz felhasználva.

Akik rossz atmoszférát teremtettek a kölcsön körül

Rossz munkát végeznek azok, akik itthon is az ellenkezőjét állítják és ellenséges atmoszférát akarnak kelteni a kölcsön körül, akárcsak a szerződés megkötése előtt történt. A feltételeket a világpiac mai helyzetében nem lehet úgy beállítani, hogy azok a lehető legkedvezőtlenebbek. A Mezőgazdasági Hitelintézet lesz hivatva elsősorban ennek a kölcsönnek az eredményeit az országra nézve hasznosítani. Rövidesen megvalósul a nemzetközi mezőgazdasági hitelintézet is, amely Titulescu tervei szerint fog megalakulni. Ehhez az intézethez szoros kapcsolatok fűzik majd a román Creditul Agricol.

A parasztság milliói fogják áldani ezt a sokat kritizált kölcsönt, amely megindítja a mezőgazdaság vérkeringését és ennek nyomán az ipar és kereskedelem és az ország egész gazdasági élete újabb fejlődésnek indulhat. Mironescu beszédét a többség állandó tapsokkal kísérte, majd beszéde végén hosszantartó óvációkban részesítették a miniszterelnököt.

A szavazás eredményei

Ezután megejtették a szavazást, amelynek során:

A kölcsönszerződésről szóló törvényjavaslatot 168 szóval 15 ellen megszavazták.

A Mezőgazdasági Hitelintézetéről szóló törvényjavaslatot 163 szóval 13 ellen megszavazták.

A Creditul Ruralról szóló törvényjavaslatot 153 szóval 1 ellen megszavazták.

Az uttörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot 148 szóval 4 ellen megszavazták.

Az ülés erre d. u. 4 órakor véget ért.

A szenátus ülése

A szenátus ülést fél ötór nyitotta meg Bratu elnök.

Madgearu a kormány nevében be-terjesztette a kamara által megszavazott kölcsönjavaslatokat és kérte a sürgősség kimondását.

A szenátus ehhez hozzájárul, mire a szenátorok a szekciókban előkészítik a javaslatok plenáris tárgyalását, majd újból megnyitja a nyilvános ülést.

Madgearu kéri a szenátust, hogy úgy, mint a kamarában, egyszerre vegyék tárgyalás alá az összes benyújtott javaslatokat.

Fogyasztási és nem termelési kölcsön

Voitoianu tábornok a Bratianu György-párt részéről foglalkozik a javaslatokkal. Az a véleménye, hogy ez a kölcsön fogyasztási kölcsön lesz, nem

pedig termelési. Alaposan meg kellene vitatni minden egyes pontot, de a kormány erre nem ad időt. Felsorolja kifogásait, bár elismeri, hogy a kölcsönre szükség van.

A feltételek súlyosabbak, mint 1920-ban

Antonescu Victor a liberális párt részéről bírálja a javaslatokat. A szerződésből kiviláglik, hogy a feltételek még súlyosabbak, mint az 1929. évi kölcsönél

voltak, holott akkor is túlhaladták a normális kereteket. Ha igaz is, hogy ma néhez kölcsönt szerezni, mégsem volna szabad minden áron pénzt fogadni el, mert ez visszahat az ország gazdasági teljesítő képességére. Hiába fog bejönni nagymennyiségű külföldi deviza, a megfelelő forgalom nem jelentkezik annak nyomán. Kérdezi, nem tulságos nagyok-e a kölcsönért hozott áldozatok. Foglalkozik a technikai szakértő szerepével és helyesnek találja, ha Európában ismert szaktekin-télyre ruháznák ezt a pozíciót.

Képkeretgyár R.-T.
Timisoara III, P-ța Bisericii 2

Madgearu elismeri, hogy a felszólalások objektívek igyekeztek lenni, kár, hogy elkalandoztak a felszólalók a tárgytól. Az első és legfontosabb kérdés, szükséges-e a kölcsön? Ha igen, akkor meg is kellett csinálni. A világgazdasági krízis és a román mezőgazdasági válsága tette feltétlenül szükségessé.

A többi pártok szónokainak felszólalásai után a szenátus megszavazta a törvényjavaslatokat.

Tizenötmillió lejes jutalékért perli a Skoda-műveket egy romániai ügynök,

aki elsőnek közvetített Románia és a Skoda-cég között

Csernovic, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az állam már hosszabb idő óta tárgyalásokat folytat a csehszlovákiai Scoda-művekkel a Copsa-Mica-Cujir vállalat átvételére vonatkozólag. Az utóbbi időben a tárgyalásokban érdekes fordulat állott be. Egy Chuma Rudolf nevű prágai kereskedelmi ágens beperelte a Skoda-műveket és 15 millió lej jutalék megítélését kéri azon a címen, hogy a Skoda-művek és a román állam között ő kezdett közvetíteni.

A cseh bíróság a csernovici törvényszék útján kihallgattatta dr. Herbai ügyvédet, városi jogtanácsost, aki 1919-ben Románia kereskedelmi attaséja volt a prágai követségen. Herbai elmondotta, hogy egy szép napon felkereste egy Chuma nevű ur, aki valamilyen pénzügyi vállalkozás tulajdonosának adta ki magát. Előadta, hogy a pilseni Skoda-művek meghatalmazottja és módjában áll Romániának lokomotívokat és vasuti kocsikat szállítani. Átnyújtott erre vonatkozólag részletes

ajánlatot is, amelyet azonban Herbai dr. nem továbbított a román kormánynak. Herbai kijelentette még azt is, hogy Chuma bemutatott neki egy a Skoda-művek által irt levelet, amelyben a cég 15 millió lejes provízió fizetésére kötelezi magát, amennyiben Románia megvásárolja a felajánlott anyagot. A volt kereskedelmi attasé azonban nem emlékszik arra, hogy miért mutatta meg neki Chuma a levelet, amelyet egyébként is elveszített.

Hitlerék visszatérnek a parlamentbe, hogy a német-lengyel kereskedelmi szerződés megszavazását meggátolják

A parlamenti vita után a nemzeti szocialisták újra kivonulnak a nemzetgyűlésről

Berlin, március 18. A német nemzetgyűlés elé rövidesen betérjesztik a német-lengyel kereskedelmi szerződést, amelynek tárgyalása az ország gazdasági köreinek egyöntetű érdeklődése jegyében folynak. Nemzeti szocialista részről a kormányt már hetek óta éles támadások érik a kereskedelmi szerződés miatt és a fajvédő agitáció legújabbán a német-lengyel kereskedelmi szerződés jelszavával folyik. A késő esti órákban érkező jelentés szerint a nemzeti szocialisták pártvezetősé-

gének szerdán délután tartott ülésén a párt elhatározta, hogy

a német-lengyel kereskedelmi szerződés parlamenti vitájának idejére visszatér a parlamentbe.

A gyűlés szónokai hangsúlyozták, hogy ez a visszatérés nem jelent következtelenséget, mert a kereskedelmi szerződés annyira sérelmes a német mezőgazdaságra, hogy a pártnak szavazóival szemben kötelessége a szerződésnek törvényerőre

való emelkedését meggátolni. A pártvezetőség határozatilag kimondta, hogy a szerződés parlamenti vitája után újra kivonul a parlamentből.

A nemzeti szocialista pártnak ez a határozatát német politikai körökben óriási meglepetéssel fogadták. A lengyel-német szerződés parlamenti vitáján így ismét fel fognak ujni azok a botrányok, amelyek Hitlerék kivonulásával rövid időre megszűntek a német parlamentben.

A bécsi antiszemita sajtó zsidóügyé akarja felfújni a lainzi gyilkosság bünperét is

Antiszemita támadások indultak meg a lainzi bünper esküdtbírósa ellen

Bécs, március 18. A Bauer-per tegnapi tárgyalása nagy szenzációval kezdődött. A bécsi horogkeresztesek lapja, a Deutsch-Österreichisches Tageszeitung vasárnapi számában éles támadást intéz a Bauer-per tárgyalása ellen és célzást tesz arra, hogy a berlini detektívönök, aki a nyomozást vezette, szándékosan összebogozta a bünügy szárait és hogy a zsidóság világszövetsége, az Alliance Israelite és a szabadkőművesek minden követ megmozgatnak, hogy elősegítsék Bauer felmentését. Fél tíz órakor lázas érdeklődés mellett megnyitotta az elnök a tárgyalást és megkezdte az újabb tanukihallgatásokat.

Zuchersdorf Gábor tanu, a Richard Pollák & Ci. cég társtulajdonosa nem emlékszik határozottan arra, hogy július 17-én tárgyalt volna Bauer Gusztávvval, de ennek a lehetősége nincs — mint mondja — kizárva.

A következő tanu Fellner Katalin budapesti barátinője: Non Lili. Az elnök felmutatja neki a bünjelek közt szereplő ékszereket, amelyek közül a tanu csak egy kis sárga emailékszerben ismeri fel teljes bizonyossággal a meggyilkolt tulajdonát. A lainzi áldozatról készült fényképeken teljes határozottsággal felismeri Fellner Katalin ruháját és cipőjét. Ez azért fontos, mert a védelem azt is kétségbe vonja, hogy Fellner Katalin azonos a lainzi vadaskertben meggyilkolt nővel.

Ezután Fellner Katalinnak egy másik

budapesti barátinője: Luft Ilona lép a bíróság elé, aki az ékszerek közül csupán a karkötő órára mondja teljes határozottsággal, hogy az Fellner Kataliné volt.

Bauer sógora, Asegg kereskedelmi

tanácsos, kitudó kereskedőnek mondja Bauer Gusztávt, akinek nagy jövedelme volt, úgyhogy nem okozhatott neki nehézséget az, hogy 1500 sillinget adjon Fellner Katalinnak.

Bécsben megnyitott a középeurópai gazdasági szövetség hatodik konferenciája

Kétszáz delegátus jelent meg a konferencian

Bécs, március 18. A kereskedelmi kamara disztermében ma megnyitotta Ender dr. osztrák szövetségi kancellár a középeurópai gazdasági szövetség hatodik konferenciáját.

Az értekezleten a kereskedelmi forgalom megkönnyítésére irányuló intézkedésekkel foglalkoznak.

A középeurópai gazdasági szövetség konferenciáján 200 delegátus jelent meg. Az értekezlet az államok közötti forgalom jobb megszervezését és a fokozottabb gazdaságpolitikai együttműködést tűzte ki feladatául. A mai megnyitó ülésen ott volt Miklas osztrák szövetségi elnök is s beszéddel üdvözölte a konferenciát.

של פסח

Speter Mózesnél

CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 12

az összes husvétli fűszerárak, prima borok, likőrök és bormazsola már kaphatók

של פסח

égem

ül panaszkodott a
engése és a gyomor
miatti, amióta azon-

m-Perhydrol-t

szoros értelmében
felejtse el az ön
fogja magát érez-
um-Perhydrol-t fog

ti cikk tablettákban
gyógyszertárban
gueriában kapható!

Perhydrol

DARMSTADT

gyógyszervegyé-
készítménye!

szítményt fogadjon
el!

csak igazi muzsikus,
irtuóz is, aki a fren-
tán vette ki a részét.

**azy-bank
ását**

ank átutalás vé-
ésképtelen lett

tése alapján elrendel-
őnek, a három Eske-
őztatását.

jelentéséből kiderült,
164 ezer francia fran-
banknak, amely több
k felel meg, hogy azt

Két-három héttel a
az Eskenázy-bank fi-
jelentett be, anélkül,
ba átutalta volna.

vetkezésben az ügyész
az igazgatók, mint a
kihallgatását. A viz-
rik és a város közö-
désével néz annak ki-

**eszélye
lmazzák a**

esti értékcsletén

ordult, hogy egy-egy
meg, mert a Nemzeti
közbe. Kéri tehát,
juttatandó kisegítő
időben folyósítsa a

tői ismételt hang-
mukra a törvényben
atlábnál magasabb
ert ha ezt a kívánsá-
mindazok a bankok,
k a Nemzeti Bank
lesőneit, hanem pus-
vannak utalva, meg-
lesznek kitéve.

kormányzó ígéretet
zeti Bank a jövőben
tni a bankokat, a kis-
állapítandó bankráta
interveniálni fog a
li, hogy sikerrel.

Anghelescu a tőzsde
mara reprezentánsai-

**UZLET LELKE:
UJ KELETBEN**

K, Cluj

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystilű
bankár életének regénye fölemelkedé-
sétől bukásáig. Irene Nemirovszky
regénye egyike az utóbbi évek legna-
gyobb sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej,

Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztá-
lyában.

Az új Chaplin-film számokban

London, március 18. A Chaplin-film hihetetlen kritikai sikert aratott Londonban. Ilyen abszolút meghajlással, az angol nyelvben és újságírásban egészen szokatlan elismeréssel alig adóztak még színészek a szigetországban, mint Chaplinnek. A Dominion-színház, ahol a Chaplin-film szalad, e percben telve van, a közönség tolong a jegypénztárak előtt, az elővétel is igen nagy, azonban nem akkora, mint amekkorára számítottak a színház vezetői. Ezt néhány nappal ezelőtt az általános gazdasági helyzettel magyarázták, ma azonban — amikor megérkeztek Amerikából az első hivatalos számok a City Lights eddigi „pénztári eredményeiről” — már másképpen kommentálják Londonban.

A City Lights — a kritikáké. A hozzáértők. Azok, akik a film-pantomim csodálatos finomságait, elképzelhetetlenül tökéletes technikai beállításait és — az irodalmat szeretik. Ezek száma igen nagy, mint ahogy ezt az amerikai mozik — első hetei bizonyítják. De azután jön a nagyközönség: az igazi mozikörmög. Ugy látszik, ennek a véleménye nem teljesen egyezik az előzőkével. A számok legalább is erről beszélnek:

A filmet először Los Angelesben mutatták be s a megnyitót héten 40.000 dollárt jövedelmezett. A rekordbevétele ellenére a film harmadik hetében már csak 18.000 dolláros összebevétel tudott elérni. A City Lights-et mindössze öt hétig adták egyfolytában és összjövedelme körülbelül 140.000 dollárt tett ki.

A színház úgy egyezett meg Chaplin társaságával, hogy az összebevétel fele a színház, másik fele Chaplinnek illeti meg. A bevételből a színháznak — kimutatása szerint — haszna alig maradt.

Los Angeles után Newyorkban mutatták be a filmet olyan mérhetetlen beharangozással, rekord hirdetési kampánnyal, amilyent aligha kapott még film. És az első hét eredménye remek volt: 66.500 dollár. Ettől kezdve azonban a bevételek lefelé menő tendenciát mutattak: a következő héten már 60.000 dollárt, azután 55.000, 50.000, végül 45.000 dollárt tett ki a bevétel.

A következő állomás Seattle volt. Az első héten 13.500 dolláros kasszaraportot adott az egyik nagy filmszínház pénztára, a második héten azonban ez a szám már olyan erősen lefelé esett, hogy a második hét harmadik napján — levették műsorról a filmet.

Filadelfiában bombasikert aratott a bemutatón Chaplin remeke, az első este 8000 dolláros bevétel érték el a színházak. A következő napon — Washington születésnapján — 9000 dollárra szűkölt fel a jövedelem. És mindezek ellenére, az első heti kimutatás mindössze 33.000 dollár volt. A következő héten olyan csendesen indult az „üzlet”, hogy a film előadási jogának tulajdonosai 25.000 dollárral kellett hogy megelégedjenek. Körülbelül négy hét után a filmet levették a műsorról.

És most jön London. A filmet itt elképzelhetetlen sajtókampány vezette be és a City Lights bemutatója a legnagyobb angol társadalmi esemény volt, hosszú évek-re visszamenőleg. A kritika kitett magáért és minden hozzáértő elismerte, hogy: ez a legszínesebb Chaplin, Chaplin „kvintesszenciája”.

Es mit mondanak a számok? London különböző színházjegyirodái, a remekül dolgozó „ticket-agency” összesen 5000 font ára, tehát 25.000 dollár ára jegyet adtak el az első héten: a színház összebevétele pedig 11.200 fontot tett ki az első héten, ami körülbelül 56.000 dollárnak felel meg.

Ebből a kimutatásból egyelőre nem sokat látni, legfeljebb annyit, hogy: volt már ennek a színháznak nagyobb bevétele is. A film londoni anyagi sikerének igazi képét azonban csak a következő néhány hét fogja megmutatni. Az első két hét körülbelül abszorbeálni fogja azt a tömeget, amely testestől-lelkestől Chapliné. Azután jön a nyolcmillió londoni igazi mozikörmög.

“OLLA” GUM..?

a világmárka megóvja Önt a nemibetegségektől.

Az egyik legnagyobb londoni napilap filmkritikája közismerten objektív. A bemutató után a legteljesebb elismeréssel hajtotta meg ez a lap az elismerés zászlaját Chaplin előtt és most mégis arról számol be, hogy a színházból kijövő közönség nem mindenben osztja a felső szellemi tízezer véleményét. Igen sokan azt mondják, hogy az „Aranyláz” Chaplinje fiatalabb volt, mint a City Lights-é. Sokan arról beszélnek, hogy Chaplin ezután már nem folytathatja — ugyanezen az uton. Sőt igen sokan vannak, akik azt mondják, hogy — finish. Ez az utolsó Chaplin-film.

Grandi olasz külügyminiszter e hét végén Párizsba érkezik

Csütörtökön kezdődik az olasz-francia-angol tengerészeti megállapodást szövegező bizottság ülése

London, március 18. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint a francia-olasz-angol tengerészeti megegyezést a csütörtökön megkezdődő szövegező munkálatok befejezése után függetlenül csatolni fogják a londoni tengerészeti egyezmény okiratahoz. Ujabb jelentés szerint csütörtökön kezdődik a francia-olasz-angol tengerészeti megállapodást szövegező bizottság ülése,

amelyen az Egyesült Államok és Japán kormányai is képviseltetik magukat.

Párizs, március 18. Grandi olasz külügyminiszter a hét végén a francia fővárosba érkezik.

A hír a párizsi sajtóban örömet váltott ki. Ugy tekintik, mint az olasz kormány demonstratív, barátságos gesztusát Franciaország iránt.

A német birodalmi gyűlés megszavazta a munkaügyi és külügyi költségvetést

Müller-Franken volt kancellár állapota aggasztóra fordult

Berlin, március 18. A birodalmi gyűlés nyolc órási ülésben megszavazta a munkaügyi és a külügyi költségvetéseket. A többség Stegerwald és Curtius ellen előterjesztett kommunista bizalmatlansági indítványokat elvetette, Curtius bejelentette a birodalmi gyűlésnek, hogy husvét után a birodalmi kormány új alkalmat fog szolgálatni

a törvényhozásnak az aktuális külpolitikai kérdések megvitatására.

Ma a birodalmi postaügyi minisztérium költségvetését tárgyalta.

Berlin, március 18. Müller volt kancellár állapotában reggelre sem állott be változás.

Az orvosok szerint a katasztrófától tartani kell.

Fabián Mór dévai kereskedő gyujtogatási pere a tábla előtt

Hétfőn hirdeti ki az ítéletet a tábla

Cluj-Kolozsvár, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Másfél évvel ezelőtt a dévai rendőrhatalóságok letartóztatták Fabián Mór kereskedőt, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy üzletét előbb jelentékeny összegre bebiztosította és azután öngyujtogatást követett el. A nyomozás során volt üzlettársai vallottak elsősorban Fabián Mór ellen és a törvényszéki tárgyaláson is ezek a tanúk döntöttek el Fabián sorsát. A törvényszék viharos jelenetekben bővelkedő főtárgyalás után hozta meg ítéletét Fabián ellen, akit másfél

évi börtönbüntetéssel sújtott.

Az ítélt a kolozsvári táblához folyamodott fel, ahol is szerda délelőtt vette tárgyalás alá a tábla Radulescu-tanácsa az érdekelt gyujtogatási pert. Ilea főügyész helyettes teljes egészében fenn tartotta a vádat a kereskedő ellen, míg dr. Fabius védőügyvéd egy órási beszédben igyekezett bizonyítani, hogy a törvényszék ítélete nem helytálló, mert az öngyujtogatás ténye nem volt kellőképpen bizonyítva a törvényszék előtt. A táblai tanács hétfő délelőtre halasztotta el az ítélet kihirdetését.

Zsebtolvajok garázdálkodnak a kolozsvári pénzügyigazgatóság pénztáránál

Cluj-Kolozsvár, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári pénzügyigazgatóság pénztára előtt tolongó tömegben az utóbbi hetekben mind gyakrabban fordulnak elő zsebtolvajlások. A zsebtolvajok szívesen használják ki a pénzügyigazgatóságnál levő tolongást arra, hogy a pénz befizető vagy felvevő emberek zsebéből elemeljék a rendszerint jelentékeny összegeket. A ma délelőtti órákban jelentékeny embercsoport szorongott a pénztár előtt és a kifizetések javában folytak, amikor egy ember hangosan felkiáltott:

— Segitség! Segitség! Megloptak!

A pénztár előtt nagy zűrzavar keletkezett, mindenki rémülten kapott a zsebéhez és az emberek között nagy fejtelenség lett urrá. A megloptott ember hamarosan azt is megállapította, hogy zsebéből hat-ezer lej készpénzt, egy ezredes 7000 lejről kiállított kiutalását és két darab számfejtett nyugtát loptak el. A pénztárnál azonnal megtörtént az intézkedés, hogy az ajtókat bezárják és a könyveket is felülvizsgálják annak megállapítására, hogy

nem-e vette fel már valaki a kiutalt összeget.

A központi rendőrségről azonnal két detektív és két rendőr érkezett oda, azonban a zsebtolvajnak nem jöhettek nyomára. Az eset mindenesetre alkalmas arra, hogy a jövőben óvatosságra intse egy a hatóságok, mint azokat, akik pénzt vesznek fel, vagy fizetnek be a pénzügyigazgatóság pénztárába.

ROTBART MOND-EXTRA

Vezetékvizsgáló: C. DUISBERG
Bucuresti 1, Str. Carol 3

AOK

ATHENAEUM
OLCSO KÖNYVEI!!
UJ SOROZAT
OLCSO - SZÉP - JO

TAKÁTS: A RÉGI MAGYARORSZAG JÓ KEDVE. Történelmi miniatűrök könyves és derűs magyar századokból. 2 kötet 204 oldal 136 lej.

BAINVILLE: FRANCIAORSZAG TÖRTÉNETE. Hogyan született Franciaország, hogyan élt századokon át és milyen ma: erre felel ez az izig-érig modern történelmi mű. 2 kötet 488 oldal 102 lej.

R. BENJAMIN: EGY REGÉNYES ÉLET. Balzac minden idők legnagyobb regényírója életét is úgy élte le, mint egy nagyszerű Balzac regény hőse. 1 kötet 364 oldal 68 lej.

DOS PASSOS: NEWYORK REGÉNYE. Newyork ezerszínű élete perreg le előttünk rohanó filmként a nagyszerű amerikai író hatalmas regényalkotásában. 2 kötet 472 oldal 102 lej.

BLASCO IBANEZ: A MEGHÓDÍTOTT TENGER. A színes hajósélet, a mozgalmas spanyol kikötővárosok világa elevenedik meg izgalmasan érdekes cselekmény keretében. 1 kötet 300 oldal 68 lej.

EMILE ZOLA: THERESE RAQUIN. Egy szenvedélyek és szenvedések közt eltöltött élet drámaian megrázó regénye. 284 oldal 68 lej.

BLASCO IBANEZ: MINDENKI ASSZONYA. Az élet merész kalandorainak fanatikus utjain vezet bennünket Ibanez izgalmas regénye. 1 kötet 284 oldal 68 lej.

SZALAY: MIHÁLY BÁCSI. A delibábos pusztai illata lengi körül Mihály bácsi izig-érig magyar alakját, aki e színes történetek középpontjában áll. 1 kötet 194 oldal 51 lej.

Figyelje az olcsó és árleszállítási hirdetéseket. Mindent nyomban rendeljen

LEPAGE től Kvár

Ami nem felel meg, azonnal becsérélheti. Vidékre utánvétellel, franko szállít Lepage. Irjon még ma

LEPAGE-nak Kvár

Kérjen jegyzékeket!

Csütörtök, 1931. március 19.

H

Uj Kelet...
Főszerkesztő...
Felelős szerkesztő...
Bukareszt...
Hátszegi...
Pikkent...
megjelölés

Derült, sz...
Budapestről jel...
intézet időjárás...
nyomóan derült...
ható gyenge dél...
sebb éjjeli fagyó...
felmelegedéssel.

A bolsevisé...
juk van Csehszlo...
tik: A cseh hatá...
egy titkos rádió...
területen állandó...
lyét és cseh, ném...
kommunista prop...

Charles Cha...
ben. Bécsből jele...
Chaplin lakása e...
tömeg táboroz. L...
s abban reményk...
lanatra meglátha...
ben egyik gram...
ható gramofont...
és magyar gyors...
a Práter népmul...
beleült az óriáske...
ték, hogy csak eg...
ismét a földre. M...
szállott, már hat...
Prátert s Chaplin...
a szeretetreméltó

Egy turautó...
nák. Mossulból je...
vidék közelében...
hiénák megtámadt...
esontmaradványai...
magyartalan álló g...

Székrekedés...
né, munkaképtelen...
tára vegyen be est...
gét, reggelre böse...
Olcsó!

Általános...
Athénból jelentik...
Athénban péksztrá...
mány rendőri kar...
műhelyekhez és kat...
nyeret, hogy a lak...
elégithesse.

Az élő szalon...
A francia sertés...
mint már közöltük...
akademiától, hogy...
„cochon” nevé, am...
lent, változtassák m...
mittált elnevezés s...
Francia lapok most...
nek új nevek kitalá...
újság azt ajánlja, h...
vőben „lard vivant...
névvel nevezzék.

A párizsi b...
frank kárterítésre...
kereskedelmi kiren...
jelentik: A bíróság...
ideiglenes kárterítés...
a párizsi szovjet-ke...
ságot egy bank és e...
elleni perében. A...
tötták, mert az or...
nem teljesítette...
kötelezettségét.

Mindennapos sz...
kurut, felfuvódás, o...
var, szivdobogás, fe...
dülés és lehangoltsá...
szetes „Ferenc Józse...
működést rendbehozz...
embert a kellemetle...
névű orvosok a Feren...
eredménytel alkalma...
keserűvíz gyógyszer...
ban és fűszerüzletek

A Zeppelin ma...
Budapestről jelentik...
március 29-én leszáll...
ten, azután magyaro...
utasokkal és postával...
rövid tartózkodásra B...
posta ebből az alkai...
bélyegeket bocsát ki...
békjelzéssel. Az em...
postai küldemények...
használatjuk fel.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági időszaki napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felölts szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Előfizetők utánnomását csak a ferrás megjelölésével engedjük meg

— Derült, száraz időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint tulajdonképpen derült és száraz időjárás várható gyenge délkeleti légáramlással, erősebb éjszakai fagyokkal és mérsékelt nappali felmelegedéssel.

— A bolsevistáknak titkos rádióadó-juk van Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A cseh hatóságok hetek óta kutatnak egy titkos rádióállomás után, amely cseh területen állandóan változtatja leadási helyét és cseh, német és magyar nyelveken kommunista propagandát fejt ki.

— Charles Chaplin a bécsi óriáskerékben. Bécsből jelentik: A Hotel Imperial, Chaplin lakása előtt állandóan hatalmas tömeg táboroz. Lesik a nagy filmszínészt abban reménykednek, hogy egy-egy pillanatra megláthatják. Ma Chaplin a Graben egyik grammofonüzletében hordozható grammofont vásárolt spanyol tangó és magyar gyorscsárdás lemezekkel, majd a Práter népmulatóit tekintette meg és beleült az óriáskerékbe, noha figyelmeztették, hogy csak egy óra múlva kerülhet le ismét a földre. Mire az óriáskerékbe kiállt, már hatalmas tömeg lepté el a Prátert s Chaplin alig tudott szabadulni a szeretetreméltó és kedélyes bécsiektől.

— Egy turaautó utasait fölfalták a hiénák. Mossulból jelentik: A sziriai határvídek közelében egy turaautó utasait hiénák megtámadták és fölfalták. Csak esontmaradványaira találtak rá az elhagyatottan álló gépkocsik körül.

— Székrekedés, bérenyhéség kedvetlené, munkaképtelenné tesz. Orvosa ajánlata: vegyen be este 2-3 szem Artin dragéat, reggelre bőséges, normális széke lesz Olcsó!

— Általános péksztrájk Athénban. Athénból jelentik: A görög fővárosban Athénban péksztrájk tört ki. A görög kormány rendőri karhatalmat állítottott a műhelyekhez és katonai pékekkel süttet kegyeret, hogy a lakosság szükségleteit kielégíthesse.

— Az élő szalonna. Párizsból jelentik: A francia sertéskereskedők egyesülete, mint már közöltük, azt kérte a francia akadémiaól, hogy a sertések francia „cochon” nevét, ami magyarul disznót jelent, változtassák meg, mivel ez a kompromittált elnevezés sértő a nemes állatokra. Francia lapok most egymással versengenek új nevek kitalálásában és a legtöbb újsg azt ajánlja, hogy a sertéseket a jövőben „lard vivant” — élő szalonna — névvel nevezzék.

— A párizsi bíróság negyvenmillió frank kártérítésre ítélte a párizsi szovjet-kereskedelmi kirendeltséget. Párizsból jelentik: A bíróság 40 millió frank ideiglenes kártérítés fizetésére kötelezte a párizsi szovjet-kereskedelmi kirendeltséget egy bank és egy petróleumkonzern elleni perében. A keresetet azért indították, mert az orosz Naftaszindikátus nem teljesítette szerződésben vállalt kötelezettségét.

— Mindennapos székszorulás, vastagbél kurut, felfuvadás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzugás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a bél-működést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagy-nagy orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A Zeppelin magyarországi körútja. Budapestről jelentik: A Graf Zeppelin március 29-én leszállást végez Budapesten, azután magyarországi körútra indul utasokkal és postával, majd újra visszatér rövid tartózkodásra Budapestre. A magyar posta ebből az alkajomból Zeppelin emlék bélyegeket bocsát ki egy és kétpengős értékjelzéssel. Az emlékbélyegeket a légi Postai küldemények bérmentésítésére használják fel.

A belgrádi rendőrség két nőt és egy férfit vett őrizetbe a titokzatos bombarobbanások ügyében

Belgrád, március 18. A bombamerénylet-kísérletekkel kapcsolatban általános a vélemény, hogy a merénylők vonaton érkeztek Belgrádba s azután el is hagyták a jugoszláv fővárost. Nem volt rombolási, csak demonstrációs szándékuk. Megdől az a feltevés, hogy a bombákat kommunis-

ták politikai okokból helyezték volna el a középületek előterében, ahol robbantak. Újabb jelentés szerint a rendőrség a titokzatos bombarobbanások ügyében egy férfit és két nőt vett őrizetbe. Neveiket a további nyomozás érdekében nem tették közzé.

— A Haggyibbor évzáró teaestje. A Haggyibbor nagysikerű teaestjeinek ezidei sorozatát szombaton este zárja le a klub-helyiségben. A Haggyibbor teaestnek mindig kedves találkozó helyei voltak a város táncolni vágyó ifjúságának és éppen az a körülmény, hogy ezen az estén az ifjúság bucsuzik a táncról, minden bizonnyal a legnagyobb siker jegyében fog lezajlani a teaest. A rendőrség kitűnő zenéről gondoskodott. Tekintettel arra, hogy külön meghívók nem bocsájtattak ki, ezután hív meg mindenkit a Haggyibbor vezetősége.

— Eljegyzés. Spiegel Ilus Satu-Mare és Izrael Manó Jasina jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Házasság. Nussbaum Irénke és Szántó Sándor gyógyszerész f. hó 22-én tartják esküvőjüket Szászvároson (Orastie). (Mindenkülön értesítés helyett.)

— A németországi bankok kisebb osztalékot fizetnek. Berlinből jelentik: A berlini nagy pénzintézetek elhatározták, hogy az 1930. évre átlag 4 százalékkal kisebb osztalékot fognak fizetni, mint a múlt évben. Ilyképpen a DD.-Bank s a Dresdener Bank 6 százalékos, a Kommerz und Privatbank 7 százalékos dividendát fog fizetni.

— Brit Trumpeldor teadélután. A kolozsvári Brit Trumpeldor vasárnap megismétli jól sikerült teadélutánját a „Palace” kávéházban, Szentegyház u. 4.

— Az amerikai Farm Board leszögezte, hogy a külföldnek nem hajlandó dumping áron gabonát eladni. Newyorkból jelentik: Az amerikai buzaeladási központ, a Farm Board vezetősége újlag leszögezte, hogy külföldnek dumpingáron nem hajlandó gabonát felajánlani. A Farm Board álláspontjának hatása már kezd megmutatkozni a nemzetközi gabonatozsdéken.

— Zsufolt vonaton, villamoson üdit és fertőtleníti az Anacot pasztilla. Egy fiola ára 37 lej.

— Szombaton este lesz a kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók szezonzáró teaestje a Zsidó Diákmenza helyiségeiben (Cal. Dorobantilor 11.). Az estély iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és minden lej arra mutat, hogy ez az estély lesz a szezon legsikerültebb táncmulatsága. Mivel külön meghívók nem bocsájtattak ki, az érdeklődők minél számosabb megjelenését kéri a rendezőség.

— Cáfolták, hogy Kemál pasa lemondani készülne a török köztársasági elnökségről. Angorából jelentik: A török távirati irodát felhatalmazták a francia napi sajtóban megjelent azon hír cáfolatára, hogy Musztafa Kemál pasa lemondani szándékoznék a török köztársasági elnökségről és a török kormányelnökséget venné át.

— Az angol munkáspárt megrovásban részesíti az ülésekről elmaradó képviselőket. Londonból jelentik: A munkáspárt megrovásban részesíti azokat a parlamenti tagokat, akik különösen a hétfői üléseken vidéki távolmaradásuk miatt nem jelennek meg. E távolmaradás az oka a kormány legutóbbi leszavaztatásának is.

— Mélységbe zuhant egy autóbusz. Newyorkból jelentik: A tennessei Nashville közelében egy autóbusz a magasra feltöltött országútról a mélységbe zuhant és motorrobbanás következtében lángra lobbant. 7 utas életveszélyes égési sebeket szenvedett, tizenhatnak sebesülései könnyebb természetűek.

— Egy francia falut eltemetett a lavina. Párizsból jelentik: A savoyai Chatelard falut elérte a földlavina. A kiürített községben immár senki sem tartózkodik. A megmozdult földtömegek mennyisége meghaladja a 30 millió köbmétert s több ágra oszolva folytatják pusztító útjukat a völgy alsó fekvésű területei felé.

— Anyák, akarjátok, hogy gyermekeitek egészségesek, erősek, vidámak legyenek? Adjatok nekik a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál Ovomaltine erősítő tápszert.

— Kolozsváren tartóztatták le a szilágy csehi tolvaját. A kolozsvári rendőrség szerdán délelőtt letartóztatta Illés József szilágyesehi cipészsegédet, aki ellen a szilágyesehi csendőrség lopás miatt tett feljelentést. Illés József egy Mészáros Ferenc nevű szilágyesehi gazdálkodótól több ezer lej értékben ruhát lopott. A rendőrség Szilágyesre zsuppolja Illés Józsefet.

— Snowden jól érzi magát. Londonból jelentik: Snowden angol kincstári kancellárt tegnap meglátogatták törvényhozó barátai s Snowden a hogyléte felől hozzátartott kérdésre azt a választ adta, hogy olyan jól érzi magát, ahogyan ez egy súlyos műtét után egyáltalán lehetséges.

— Lehár és a gyermekek. Bécsből jelentik: A bécsi Bürgertheater most mutatta be Lehár Ferenc mesejátékát, amelynek címe: „Péter és Pál meseországba utaznak”. A bemutatót Lehár Ferenc is végignézte az igazgatósági páholyból. Az első felvonás szünetében az előadástól elragadtatott gyermekek nagy tömege egy óvatlan pillanatban benyomult a páholyba és virágokkal árasztotta el a zeneköltőt, aki meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért és számos autogramot adott.

— Shakespeare-palota Amerikában. Newyorkból jelentik: A két éve elhunyt Henry Clay amerikai milliomos alapítványából Washingtonban templomszerű palota épül Shakespeare emlékére, amelyben a nagy angol drámaíró emlékeiből muzeumot gyűjtöttek össze és itt talál elhelyezést 70.000 kötetben Shakespeare minden nyelven megjelent műveinek gyűjteménye is. Az épületben azonkívül egy 270 személyt befogadó miniatűr színház is lesz amelyben csak Shakespeare darabokat fognak játszani.

— Kétfélmillió dolláros plágiumper. Newyorkból jelentik: Lewis amerikai író köztérítésért per indított Eugene O'Neill amerikai színpadi szerző ellen, valamint ama társaság ellen, amely ennek a darabjait előadja. Lewis asszony azt állítja, hogy O'Neill a nagy sikerrel előadott „Strange Interlude” című darabjának a témáját az ő egyik regényéből vette és ezért kártérítésül 2 millió dollárt követel.

NAPROL-NAPRA

A francia kormány hat milliárd frankot irányozott elő Algír arab falvainak modernizálására. Négyezer falut létesítenek egyenként mintegy ezer vasbeton-házzal.

Nizzából jelentik, hogy Gusztáv svéd király, aki minden évben heteket tölt a francia Riviérán s naponta órák hosszat tenniszezik a legkitűnőbb nemzetközi versenyeken résztvevő nagy játékosokkal, tegnap egy Cilly Aussemel lefolytatott meccs közben megsérült. A német bajnok egyik erős labdája eltalálta és eltörte a király szemüvegét s az üvegdarabok öszszekarcolták szeme tájékát és arcát. Az orvosok az eset után nyomban tüzetes vizsgálat alá vetették a királyt s megállapították, hogy szemét a szilánkok szerencsére sértetlenül hagyták.

Buenos Airesben most már valószínűnek tartják, hogy Pieretti anarchista bombája nem a valesi hercegnek volt szánva, hanem valamelyik középület felrobbantásá-va volt a rendeltetése.

Jack Diamond, a hírhedt bandavezér páncélaútja Acre vára előtt egy másik gépkocsival összeütközött. Mindkét gépkocsi súlyosan megrongálódott. Diamond életét csak autójának különleges védelmi berendezése mentette meg.

A spanyol futballisták megkapták azt a kedvezményt, hogy közülök azok a játékosok, akik több mint tíz alkalommal voltak spanyol nemzeti válogatottak, havi ötven pezó állami tiszteletdíjra tarthatnak igényt.

Düsseldorfban a bíróság április 18-án kezdi tárgyalni Kürten Péter, a düsseldorf-i rém tömegvilkossági bűnperét. A főtárgyalásra 250 tanut és 15 törvényszéki orvosszakértőt idéztek be. A főtárgyalás előreláthatólag 8-10 napig fog eltartani. A törvényszék elnöke eleve eltiltotta a törvényszék épületében és a tárgyalóteremben fényképezek vagy rajzoló- lók működését.

Az újfundlandi partvidék közelében tűz martalékaul esett Viking bálnavadász-hajó katasztrófája összes halálos áldozatainak száma megközelíti a negyvenet. Köztük van a Paramount filmgyár egyik igazgatóhelyettese és három filmfényképező, akik a filmgyár többi alkalmazottai- val együtt az Atlanti óceán északi vizein készültek felvételeket készíteni.

Az Egyesült Államokban 514 olyan gazdag ember van, akinek vagyonadó- alapja az egymillió dollárt meghaladja.

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok
 Szociálpolitika
 Szociális kérdések
 Gazdaságföldrajz
 Irodalomtörténet
 Film
 Zene
 Természettudomány

stb. stb.

1000-nél több címszó
 100-nál több munkatárs
 számos színes tábla és szövegközti illusztráció.

Ára diszes vászonkötésben
1500 lej helyett
600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka!

Nyeremény garantálva és fizetve Banca Albina által

SOHA TÖBBÉ!

ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejért gazdag ember lehessen, mert március 25-én 200.000 lejt és

április hó 1-én 1 millió lejt nyerhet

A clujl Mentők sorsjegy húzásain.

Siessen a vásárlással, amíg nem késő!

Sorsjegy kapható: dohány-hirlapáruda, borbélyoknál és uccai árusoknál, valamint 117 lej előzetes beklődése ellenében a Sorsjegyroda Cluj, Str. Memorandului No. 16.

Nyeremény jegyzék hirlapilag közölve!

AEUM
 NYVEI!!
 OZAT
 ZÉP - JO

GYARORSZAG JO
 miniatűrök könyv
 ar századokból. 2
 lej.

GAORSZAG TÖR-
 zületett Francia-
 századokon át és
 el ez az izig-vegig
 2 kötet 488 ol-

EGENYES ELET.
 k legnagyobb re-
 gy elte le, mint
 ak regény hőse. 1
 j.

ORK REGENYE.
 élete pereg le
 ként a nagyszerű
 as regényalkotá-
 ldal 102 lej.

MEGHÓDITOTT
 hajósélet, a moz-
 jtóvárosok világa
 almasan érdekes
 n. 1 kötet 300

SE RAQUIN. Egy
 vedések közt el-
 megrázó regé-

NDENKI ASSZO-
 sz kalandorainak
 et bennünket Iba-
 re. 1 kötet 284

CSI. A délibáos
 brül Mihály bácsi
 akját, aki e szip-
 pontjában áll. 1
 j.

szállítási hirde-
 ban rendeljen

E tól
 Kvár

nal becsérélheti.
 o szállit Lepage-
 ma

E nak
 Kvár

keket!

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi sörraktárosok szindikátust alakítottak Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az erdélyi és bánati sörraktárosok kedden délelőtt az iparkamara termében ülést tartottak, amelyen elhatározták a sörraktárosok szindikátusának megalakítását. A sörraktárosok szervezkedése a sörárak redukiójával kapcsolatos. A gyűlés szónokai hangsúlyozták, hogy a gyárak a redukió során a sörraktárosokra hárítják át az árkülönböztet. A sörgyárosok 1942 lejről 1800 lejre redukálták a sör árát, ugyanakkor azonban arra kényszerítik a sörraktárosokat, hogy a 0.5 literes palack sör árát 15 lejről 13 lejre szállítsák le. Ezek szerint a sörraktárosok 400 lejjel kénytelenek olcsóbban adni a sört, míg a sörkartell csak 142-lel.

A sörraktárosok szindikátusa azt akarja elérni, hogy a sörgyárosok 1500 lejre szállítsák le a sör hektóját a sörraktárosoknak. A gyűlésen felszólalt Sternberg Jakab rádauti megbízott és a rádauti gyárak nevében 1400 lejes sör szállítására tett bankgarancia mellett ajánlatot. Az ülésen Szirmay Károly a vendéglősök nevében csatlakozott a javaslatokhoz. A gyűlés vezetőségét is választott. A szindikátus elnöke Pálffy László (Bodnár és Szántó Kolozsvár), az előkészítő bizottság tagjai Bermann Leó (Maroshévíz), Goldföder József (Nagyvárad), Kloss Emil (Szászrégen), Löbli Lajos (Torda), Titesz Alfréd (Brassó) és Weinberger Mór (Torda.)

A kölcsön hatása már mutatkozik Románia közgazdasági életében

Különösen a gabonapiacokon érezhető jótékonyan ez a hatás

Cluj-Kolozsvár, március 18. A romániai pénzpiac ma teljesen a kölcsön megkötésének hatása alatt áll. Azonnal sejteni lehetett, hogy a kölcsönnel kapcsolatban majd az ipari hitelgénylős jelentkezik. Ez a jóslat valóra is vált. A kormány értesüléseinek szerint most azon igyekeznek, hogy az ipart végre olcsó hitelhez juttassák. Nagyon valószínű tehát, hogy az ipari hitelek kamatnövája nem lesz magasabb 12 százaléknál és nem lesz rövidebb lejáratu, mint 12 hónap.

A valutahitelek máris olcsóbbodtak. A tárcanyag eszkomptja ezidő szerint ugyancsak olcsó.

A vám- és fuvarhitelek kamata 8 százalékon alul van. Árulombardnál 16—17 százalékkal találkoztunk, különösképpen Bukarestben.

Ujabban úgy halljuk, rendelkezés történik majd a kéziálogüzlettel kapcsolatban s szó van arról, hogy ezeknél a kamatnövót legalább kétharmadrésszel csökkentik.

A szakkörök véleménye szerint lehetsé-

ges lesz az agrártermelőkön segíteni. A kölcsön eredményeképpen egyelőre 10 milliárd lejt akarnak fordítani a Creditul Agricol révén az agrártermelők adósságának konvertálására. Ez egyelőre annyit jelent, hogy pl. a 22 százalékos terhek már a közeljövőben kb. 10 százalékra csökkennek. Emellett számítani lehet arra is, hogy a föld hozadéka minimálisan 50 százalékkal fog emelkedni. A kölcsön első kézzelfogható eredménye az árak szilárdulása, ami legeklatánsabban a gabonapiacokon nyilvánult meg, ahol az árak erősen emelkedő tendenciát mutatnak.

Jelentékeny izgalom uralkodik ebben a pillanatban a romániai petróleumiparban is, ahol Deterding beavatkozásától tartanak. Deterding állítólag részvesz majd a két héten belül Bukarestben tartandó petróleumkonferencián. Hatalmas petróleummezők vásárlásáról van szó s természetesen arról is, hogy Deterding egy eddig itt Romániában ismeretlen árpolitika kezdene, amely a nemzetközi piac követelményeire igazodna.

Színház-Mozi

Roman Opera műsora

Péntek, márc. 20: Al. Stradella.
Vasárnap, márc. 22 (délután): Mignon.
Hétfő, márc. 28: Aida. (Olcsó hely-
árak.)

Szerda, márc. 25: Al. Stradella.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Fox Follies. A Magyar Színház mozgó új filmje, a világhírű Fox Follies, egyike a legpazarabb hangos revüfilmeknek, amelyek eddig Európában megjelentek. Ami szín, ragyogás, pompa van az amerikai nagy revüszínházakban, mind megéleveníedik a Fox Folliesben. S az eddig látott revüfilmeknél eltérőleg, ez a film nem laza számok halmazta, hanem teljesen eredeti meséjű, vidám, hangulatos alkotás s a mesének természetes illusztrációja benne az a rengeteg kitűnő ének és táncszám, amely a Fox Folliest annyira kiemeli a szokványos revüfilmek sorából. Minden délután 3, 5 és 7 órakor vetítik a Fox Folliest s a jegyek ára 10, 20 és 30 lej.

Mágnás Miska mozihelyárakkal. Ma este mozihelyárakkal adja a színház a legnépszerűbb, legmulatságosabb operettet, a Mágnás Miskát. A jegyek ára 10, 20, 30, 40 és 50 lej.

Két nagy operettreprez. Két nagy operettreprezre készül a színház. Az egyik A Sztambul rózsája, a másik a Luxemburg grófja. Mindkét darab mozihelyárakkal kerül színre.

Nemzetközi női birkózóverseny Kolozsváron. Szencziócs sportesemény lesz a színházban szombaton éjjel és vasárnap

délelőtt. Az első nemzetközi női birkózócsapat tartja meg nagyszabású versenyét, a legkiválóbb sportemberekből alakult zsűri előtt. Mindkét versenyt mérsékelt helyárakkal tartják meg.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Csütörtök 9: Mágnás Miska. (10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 219

Péntek 9: Blanco Posnet elárultatása. Kutyra van a kertben. Barlanglakók. (36. A. bérlet.) Ssz. 220.

Szombat d. u. fél 3: A vadkaeca. (Ifjúsági előadás mozihelyárakkal. Bevezeti dr. Kántor Lajos tanár.) Ssz. 221.

Szombat este 9: Sztambul rózsája. (Operettreprez 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 222.

Szombat este negyed 12: Nagy nemzetközi női birkózóverseny, a francia, német, dán, olasz, japán, néger stb. bajnoknők részvételével. Mérsékelt helyárak. Ssz. 223.

Vasárnap d. e. 12: A nemzetközi női birkózóverseny folytatása és befejezése, mérsékelt helyárakkal. Ssz. 224.

Vasárnap este 9: Luxemburg grófja. (Operettreprez 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 225.

Hétfő este 9: Aranyóra. (Szép Ernő új színműve. 33. Premióbérlet.) Ssz. 226

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Csütörtökön és a következő napokon 3, 5 és 7 órakor: Fox Follies. (Grandiózus énekes, táncos, beszélő filmrevü 11 képben). A főszerepekben: Sue Carol, Lola Lane, Sharon Lynn, Dixie Leo, David Percy, David Rollins, Frank Richardson és Stepin Fetchit.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI
Csütörtök, március 19.

Bukarest. 12: Gramofón. 12.30: Hírek, időjelzés, gramofón. 18: Rádiógyetem. 20.30: Szimfonikus hangv. Beethoven: Leonora nyitány, I. szimf. 21: Gramofón. 21.30: Angol lecke. 22: Áriaest. Niculescu Basse operaénekes.

Budapest. 9.15: Gramofónhangverseny 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.15: Séta az országos mezőgazdasági kiállításon. 4: Szabadgyetem. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5.10: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.45: Zene-kari hangv. 7: Angol nyelvtanítás. 7.35: Jeanne d'Arc felolvasás. 8: Idegesek. Vigjáték. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Az Operaház zenekari hangv. Utána: Cigányzene.

Frankfurt. 19.45: Operarészletek. Meyerbeer, Mascagni, Donizetti, Puccini művei.

Varsó. 21.30: Hangverseny. Poznan. 20.30: Hegedű- és zongorajáték. 21.30: Brahms dalok. Riga. 22: Szerenádok. Kattowic. 21.30: Hangverseny. Milánó. 20.55: Opera. Róma. 21.05: Ének- és zenekari hangverseny.

Prága. 21.20: Brahms: D-dur vonós-négyes.

Pozsony. 18.10: Szókratész zene.

Brünn. 16.30: Délutáni zene.

Belgrád. 22.50: Hangv. Borodin: Igor herceg nyitány, Krisztics: Szerb dal, Rubinstein: Démon, Dvorák: Albán induló.

Osló. 21: Dalok.

Stockholm. 22: Vonósnegyes énekkel.

Bécs. 20: Dalest. 22.10: Jazz.

Berlin. 20.45: Rádiózenekar.

Breslau. 20.15: Filharmonikus hangv.

Lipscse. 21.40: Kamarazene.

Péntek, március 20.

Bukarest. 12: Gramofón. 12.30: Hírek.

Időjárás, gramofón. 16: Zenekar. 17: Hírek, időjelzés. 18: Rádiógyetem. — 21: Szindarab. 21.30: Gramofón. 22: Donizetti: Lammemoori Lucia c. operája. — Utána: Hírek.

Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Szalózenekar. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Hogyan lehet helyesen és jól tanulni.

Előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A cserkészszövetség előadása. — 5.30: Balalajkazené. 6.25: Az Operaház színlapjának felolvasása. 6.30: Wagner: Walkürök c. operája. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Utána: Cigányzene.

Bécs. 20.35: Zenekari hangv.

Berlin. 21.10: Vonósnegyes. Schubert, Kodály művei.

Breslau. 20.15: Puccini: Pillangókisasszony c. operája.

Lipscse. 21.10: Chopin hangv.

Varsó, Poznan, Kattowic. 20.30: Filharmonikus hangv.

Riga. 19.03: Dellinger: Don Cézár című operettje.

Milánó. 23.15: Hangverseny.

Róma. 21.45: Szimf. hangv. Verdi, Lalo, Mascagni, Manchinelli, Ferioli, Muszorgszkij, Strauss művei.

Prága. 19.15: Olasz áriaest. 20: Diszhangverseny. Smetana, Dvorák és Novák művei.

Apro hirdetések

Leszállítottuk az apróhirdetések árát

Hogy lehetővé tegyük a súlyos gazdasági helyzetben is mindenki számára az Uj Keletben való hirdetést: állás és alkalmazás keresését, lakás bérbeadását, vagy bérbevételét, ingó és ingatlanok eladását és vásárlását, kiskereskedők és kisiparosok árúinak reklámírózását, az apróhirdetések árát lényegesen leszállítottuk.

Az apróhirdetések új árai:

Egy szó ára (eddig 5 lej) most 4 lej. Vastagabb betűvel szedve (eddig 10 lej) most 8 lej.

Állástkeresőknek egy szó (eddig 4 lej) most 3 lej.

Vastagabb betűvel szedve (eddig 8 lej) most 6 lej.

Csak vasárnapra feladott hirdetések után 25 százalék felárat számítunk.

Külön kedvezmények nagyobb számennyiség lekötésénél:

100 szó lekötésénél fenti áraból 10 százalék.

250 szó lekötésénél fenti áraból 15 százalék.

500 szó lekötésénél fenti áraból 20 százalék.

1000 szó lekötésénél fenti áraból 25 százalék.

19. "Aparé" אין דער רעדאקציע

גמרא ותוס' מלמד, עורענטעל מפרשים אין וועט פאסטען אויף ר"ח אייר הבעל אויטער

Háromszobás modern komfortos emeleti lakás május 1-re kiadó. National Biztosító Reg. Május 6.

A tordai „Dacia” kávéház berendezése szabadkézből eladó. Cim: Pártos Adolf Turda.

E hó végén Bécs, Brüsszel, Antwerpen érintésével állandó tartózkodásra Párizsba utazom. E városok bármelyikében vállalom magán vagy kereskedelmi megbízásokat elintézését. A párizsi piac részére élelmis-cikk vagy bármilyen cikk állandó képviselést vállallám. Cim: Róth Cluj, Str. Jasilor 14.

Uj diógyökér ebédlő eladó. Berkovics műasztalos, Dézsma u. 2.

Rendkívül előnyös feltételek mellett eladó: egy Toussaim-Langeuscheidt angol-német, német-angol enciklopédikus szótár teljesen új állapotban, négy kötetben Tizenhét kötet jókában lévő Pallás lexikon és 5 kötet „Weltall und Menschheit” című enciklopédia. Közlebbi felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

Mindennap frissen fejt kóser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác vegetárius éttermében. Reg. Ferdinand 10. szám.

Ady Endre költeményei

külön-külön kötetben — Olcsó kiadás

Uj versek
Illés szekerén
Magunk szerelme
Ki látott engem

Menekülő élet
Igy is történhetik
Szeretném ha szeretnének
Vér és arany

Minden titkok verseiből

Ára kötetenként 68 lej

Kaphatók az UJ KELET Könyvosztályában Cluj-Kolozsvár

Nem lehet állítólag követő román elkényesztettek gátasokkal. A je nagy ígéretekkel ígéretekkel még meg, legfeljebb nyeken, ahol az kisebbségi nyelv már ez is lehet ségi törvény, ar sekor kedves aj zeti-parasztpárt mindig valahol a mert állítólag v gek, akik nem ajándékot.

No de ha kise kaptunk, a jöszí dott más ajándé mányt ezuttal a viselte, aki kör az összes pé amelyben a leg hogy a pénzügy végrehajtott a jö sanak a kisebbsé községi adó beh miniszter ezt a kolja, hogy egye mint például a s gas adókkal sujt méltatlan dolog —, hogy a kisel sabb adóterhek a többségiek. Ez na a polgári jo val s a pénzügy lenyugodni a go az országban ké nek. A jogegyen a miniszter ur e pedig azt, hogy hatóságoknak, kisebbségi egyhá hajtásánál.

Nevetünk kel beálló miniszteri menne ismét a m fa. A régi trójai mondhatnánk: T ferentes — félím ajándékot is hoz niszter ajándéka ilyen trójai fald kisebbségi polgá alatt a leghalál kisebbségi egyh ményekre, amely tel megfoszt adó töleg illuzóriussá gyakorlatát. Mit ha nincsen szank ja annak érvénye mányok legalább got respektáltak, kisebbségek sajt adókból tartásuk Ez a kormány, a szabadtításának ezt a jogot is ell

Tökéletesen egy miniszterrel abba az egyházi adó polgárok súlyos sujtva, mint a tó juk az okot is, h polgárok egyház ségleteiről az áll züen, az összes p ségek által is fiz ségi egyházak né sák tagjaikat su